

DRAUGAS

PERIODICALS
August 20, 1998

Vol. LXXXVII Kaina 50 c.

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

KETVIRTADIENIS - THURSDAY, RUGPJŪTIS - AUGUST 20, 1998

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 8/19/98

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • DRAUGAS@EARTHLINK.NET

Nr. 162

Prezidentas pataria nebijoti „Williams“ bendrovės

Vilnius, rugpjūčio 19 d. (BNS) — Prezidentas Valdas Adamkus mano, kad Lietuvos naftos kompleksas aktyviai įsijungęs užsienio bendrovei, tai bus tik naudinga naftos įmonėse dirbantiems.

Mažeikių rajono profsąjungų atstovams trečiadienį V. Adamkus sakė, kad „Williams International“ yra rimta firma, „pajėgi finansuoti Lietuvos naftos įmonių rekonstrukciją, kai Lietuva tam neturi lėšų“.

Prezidentūroje apsilankę „Mažeikių naftos“ profsąjungos vadovai sakė sunerimę, kad darbo neteks didelė dalis dirbančiųjų. Jie taip pat prašė prezidento sudaryti specialią komisiją, kuri patikrintų, ar teisėtai „Williams“ perka Lietuvos naftos įmonių akcijas.

„Mes turime abejonių, nes nebuvo viešo pardavimo konkurso, niekas nerodė mums

privatizavimo planų“, po susitikimo su prezidentu žurnalistams sakė „Mažeikių naftos“ profsąjungos pirmininkė Virginija Vilimienė.

Tačiau Lietuvos vadovas abejoja tokios komisijos reikalingumu, sakė žurnalistams jo atstovė spaudai Violeta Gaižauskaitė. Pasak jos, susitikime prezidentas profsąjungų vadovams pabrėžė, kad „privatizacija vykdoma pagal aiškias Seimo ir vyriausybės normas, nėra pagrindo steigti specialias komisijas“.

Prezidento vertinimu, vertiau reikėtų paraginti vyriausybę parengti žmonių perkvalifikavimo ir naujų darbo vietų kūrimo programą.

„Williams“ atstovai yra pažadėję šios savaitės pabaigoje pateikti ketinimų protokolus dėl „Mažeikių naftos“ dirbančiųjų likimo.

Atsiranda daugiau nemokamo aukštojo mokslo šalininkų

Vilnius, rugpjūčio 19 d. (BNS) — Seimo švietimo, mokslo ir kultūros komiteto pirmininko pavaduotojas Rolandas Zuza žada kovoti už studentų teisę į nemokamą mokslą kreipdamasis į Konstitucinį teismą, Valstybės kontrolę bei spartinamas aukštojo lavinimo įstatymo priėmimą.

Spaudos konferencijoje trečiadienį jis piktinosi Vilniaus universiteto sprendimu padidinti mokesčius už studijas, teigdamas, jog tokios mokslo kainos yra ne studentų kišenei.

„Negalima įvesti mokamų paslaugų ir viską suversti studentams, nes Lietuvoje žmonės dabar yra nemokūs“, pažymėjo socialdemokratų frakcijos narys.

R. Zuza išitikinęs, kad tokioje nedidėje valstybėje

kaip Lietuva, kurioje dabar yra apie 60,000 studentų, pagrindinis vertinimo bruožas turėtų būti ne turtas, o sugebėjimai.

Parlamentaras pripažino, kad valstybė iš tiesų skiria per menką finansavimą studijoms ir mokslui, o universitetai nepajėgūs išsilaikyti. Dabar šiam tikslui iš valstybės biudžeto skiriama tik 7 proc. lėšų. Tačiau universitetų sprendimą savavališkai padidinti mokesčius už studijas jis laiko ne geriausiu išeitimi.

„Šiuo atveju universitetai rado „aukso gyslą“ — studentus, kurie turėtų padengti universitetų išlaidas“, kalbėjo jis. R. Zuza išitikinęs, kad tokiu būdu šurkščiau pažeistas Konstitucijos 41 straipsnis, užtikrinantis nemokamą aukštąjį mokslą. Jis neatmetė galimybės, kad prasidėjus Seimo rudens sesijai, socialdemokratų frakcija kreipsis į Konstitucinį teismą, siekdamą išaiškinti vyriausybės bei Vilniaus universiteto laisvai interpretuojamas sąvokas.

Parlamentaras kaip galimas išeitis iš susidariusios keblios padėties minėjo studijų kreditavimo sistemos sukūrimą bei kai kurių Lietuvos universitetų susijungimą. Jis mano, kad studijų kreditavimo fondas gali būti sukurtas iš privatizavimo gautų lėšų, o aukštųjų mokyklų susijungimas sumažintų valdymo išlaidas.

Prezidentas Kalėdas tikisi švęsti Turniškėse

Vilnius, rugpjūčio 15 d. (BNS) — Prezidentas Valdas Adamkus su žmona Alma į savo nuolatinę rezidenciją Turniškėse planuoja persikelti iki Kalėdų.

„Aš jau iš pat pradžių netikėjau ketinimais persikelti rugpjūčio pradžioje, bet jokio spaudimo nedarau — turime stogą virš galvos ir esame patenkinti“, sakė V. Adamkus.

Jis sakė su žmona juokaujantis, kad norėtų įkurtuves atšvęsti bent jau per Kalėdas.

Prezidentas yra patenkintas baigiamą įrengti rezidencija, tačiau per daug nesigilina į jos įrengimo reikalus. „Visiškai pasitikiu žmonos skoniu, žinau, kad jis labai geras“, gyrė V. Adamkus.

Prisiminęs spaudos priekaištus, kad 2,5 milijono litų kainavusį rezidencijos remontą buvo galima atlikti ir pigiau, V. Adamkus sakė, kad už šiuos pinigus buvo sutvarkytas ne vien namas, bet ir visa apylinkė.

Kol remontuojamas valstybės vadovo būstas, prezidentas su žmona gyvena laikinojoje rezidencijoje svečių namuose, Vilniaus centre. Drauge su jais į Turniškęs persikels ir kol kas JAV gyvenanti A. Adamkienės motina Ona Nutautienė.

„Šiuo atveju universitetai rado „aukso gyslą“ — studentus, kurie turėtų padengti universitetų išlaidas“, kalbėjo jis. R. Zuza išitikinęs, kad tokiu būdu šurkščiau pažeistas Konstitucijos 41 straipsnis, užtikrinantis nemokamą aukštąjį mokslą. Jis neatmetė galimybės, kad prasidėjus Seimo rudens sesijai, socialdemokratų frakcija kreipsis į Konstitucinį teismą, siekdamą išaiškinti vyriausybės bei Vilniaus universiteto laisvai interpretuojamas sąvokas.

Parlamentaras kaip galimas išeitis iš susidariusios keblios padėties minėjo studijų kreditavimo sistemos sukūrimą bei kai kurių Lietuvos universitetų susijungimą. Jis mano, kad studijų kreditavimo fondas gali būti sukurtas iš privatizavimo gautų lėšų, o aukštųjų mokyklų susijungimas sumažintų valdymo išlaidas.

Gyventojų patogumui — „valstybės priimamasis“

Vilnius, rugpjūčio 19 d. (BNS) — Lietuvoje planuojama sujungti prezidento, Seimo ir vyriausybės priimamuosius, ir įsteigti vieną — valstybės priimamąjį.

Šios idėjos autorius, prezidentūros sekretorius Vidmantas Stanilius sakė, kad visų trijų institucijų galias ir funkcijas žinantys priimamojo darbuotojai dirbtų žymiai efektyviau. „Būtų išvengta žmonių problemų persiuntinėjimo iš vyriausybės į Seimą, ar iš prezidentūros į vyriausybę“, mano jis.

Valstybės priimamajame turėtų dirbti visų trijų institucijų atstovai, taip pat teisininkai, socialiniai darbuotojai. Numatoma įkurdinti ir kelis

Rugpjūčio 15 dieną agentūra „Factum“ į Lietuvos kultūros fondo Lietuvos rekordų knygą įrašė naują rekordą — akcines bendroves „Vilniaus duona“ iškeptą traukucų virtinę, sveriančią 809.92 kilogramus (apie 1,779 svarų). Virtinė sudaro apie 79,800 vienetų traukucų, jos ilgis — 1 kilometras 64 metrai (apie 2,64 mylios), traukuciai buvo kepti 7 valandas, o veriami — 3 dienas, tam skiriant po 16-20 valandų. „Traukucų eiseną“ papuošė tarptautinį festivalį „Vilniaus dienos“ 98.

Nuotr.: Daugiau kaip 200 vilniečių nešė traukucų virtinę nuo Nepriklausomybės aikštės į Sereikiškių parką, kur traukucius išsidalino festivalio dalyviai ir svečiai.

Rusija paskyrė naują derybininką su Lietuva vadovą

Vilnius, rugpjūčio 18 d. (BNS) — Rusija po beveik 6 mėnesių trukusios nežinios antradienį informavo Lietuvą paskyrusį transporto ministrą Sergejį Franką naujuoju abiejų valstybių bendradarbiavimo komisijos savo pusės vadovu, pranešė Lietuvos URM.

Pasak pranešimo, S. Frankas paskirtas Lietuvos ir Rusijos vyriausybės dvišalės prekybos ir ekonominio, prelinio techninio ir kultūrinio bendradarbiavimo komisijos Rusijos dalies pirmininku. Šios komisijos Lietuvos pusės vadovauja UR ministras Algirdas Saudargas.

Kaip žinoma, rudens numatytas Lietuvos ministro pirmininko Gedimino Vagnoriaus vizitas į Rusiją. Diplomatai ti-

kisi, kad per šį vizitą, kurio data kol kas nenustatyta, bus pasirašyti susitarimai dėl investicijų skatinimo ir apsaugos, dvigubo apmokestinimo išvengimo, piliečių laikinos darbinės veiklos, bendradarbiavimo žuvininkystės srityje ir kt.

Anksčiau bendros komisijos Rusijos pusės vadovavo vicepremieras Valerijus Serov, kurį kovo pradžioje atleido prezidentas Borisas Jecinas. J. V. Serov pareigas prižiūrėti santykių su NVS ir kitomis buvusiomis SSRS valstybėmis buvo paskirtas Ivanas Rybkin, tačiau iki kovo pabaigos, kai B. Jecinas netikėtai atstatydino visą ministrų kabinetą, jam nebuvo suteikti komisijos bendrapirmininko įgaliojimai.

Už raketų pardavimo samokslą JAV nuteisti Lietuvos gyventojai

Miami, FL rugpjūčio 19 d. (AP-BNS) — Du Lietuvos piliečiai antradienį nuteisti daugiau kaip 3 metus kalėti už tai, kad ruošėsi parduoti 40 priešlėktuvinių raketų užsimašavusiems agentams, kurie apsimetė Kolumbijos narkotikų pirkliais.

29 metų Aleksandras Pogrebežskis ir 37 metų Aleksandras Daričevs taip pat apkaltinti bandę parduoti agentams Sovietų Sąjungos laikų

branduolinius ginklus. Jokie ginklai — nei branduoliniai, nei nebranduoliniai — niekad nebuvo pristatyti.

Kaltintojai tvirtino, kad abu kaltinamieji turėjo ryšių miškininkais, kurie turėjo gauti, tačiau gynyba tai neigė.

„Reikšminga tai, kad ten yra žmonių, kurie gali paversti ginklus — strateginius ginklus po visą pasaulį“, pareiškė Miami muitinės tarnybos atsakingasis agentas Dennis Fagan.

Balandžio mėnesį minėti įtariamieji buvo pripažinti kaltais, siūlę parduoti raketų už 1.3 mln. JAV dolerių, įskaitant ir pervėžimo į Puerto Rico kainą.

Per 2 metus vykusias derybas su apsimetusiais agentais buvo įrašyta į vaizdajuostę, kaip A. Pogrebežskis ir A. Daričevs Miami bei Londono viešbučiuose tarėsi tiek del branduolinių ginklų, tiek del Bulgarijos gamybos nebranduolinių raketų „žemė-oras“ pardavimo.

Jeigu šios raketos būtų patekusios į blogas rankas, „galėjo būti prarasta siaubingai daug gyvybių“, pareiškė JAV prokuroro pavaduotojas Kevinas Kozak.

Savo atspėjime teismui A. Daričevs rašė: „tai buvo didžiausia mano gyvenimo klaida“.

Rimto pavojaus Lietuvos ūkiui Rusijos krizė nesukels

Vilnius, rugpjūčio 19 d. (BNS) — „Mes stebime ir analizuojame Rusijoje vykstančius procesus, tačiau ekspertai nemano, kad finansų krizė Rusijoje turės didelės įtakos Lietuvos ūkiui“, po susitikimo su Lietuvos finansų ir ekonomikos žinovais teigė vyriausybės kancleris Kęstutis Cilinskas.

Pasak jo, gali veluoti atskirti įmonių atsiskaitymai, tačiau pasikeitimai Rusijos finansų sistemoje jau nebegali rimtai įtakoti Lietuvos ekonomikos.

K. Čilinskas nemano, jog dėl krizės Rusijoje gali sumažėti Lietuvos bendras vidaus produktas. Vyriausybės kancleris neprognozavo ir galimo Lietuvos eksporto sumažėjimo, teigdamas, jog šiuo metu Lietuvos ekonomika jau nėra koncentruota, o paskirstyta į daugelį valstybių.

Tačiau, pasak K. Čilinsko, yra galvojama apie eksporto apdraudimą, tuo visiškai pašalinant galimą pavojų ūkiui, taikant galimą pavojų ūkiui, taikant galimą pavojų ūkiui, taikant galimą pavojų ūkiui.

„Todel vyriausybė artimiausiu metu ketina imtis konkrečių priemonių sudaryti palankines sąlygas eksporto draudimui“, teigė vyriausybės kancleris.

* Dalis nelegalių, pabėgusių iš Užsieniečių registravimo centro (URC) Pabradaje, trečiadienį patys įlipę į juos išėjusių centro darbuotojų automobilių. Dar tebesislapstę 10 bėglių. Per pirmadienį kilusias riaušis iš centro pabėgo 16 nelegalių migrantų iš Afganistano, Vietnamo ir Rusijos. Antradienio naktį buvo sulaukyti ir sugrąžinti į centrą 2 bėgliai. Užsieniečių registravimo centre Pabradaje dabar gyvena 280 nelegalių migrantų.

* Per pirmąjį šių metų pusmetį Lietuvos ir Lenkijos sieną kirtę 1,845,000 žmonių. Lietuvos piliečiai per šį laikotarpį buvo patys „judriausi“ iš visų rytinių Lenkijos kaimynų. Ypač išaugo kelių transportu atvykstančiųjų skaičius. Lietuvos-Lenkijos siena per 1998 m. pirmąjį pusmetį kirtę

Islamo grupuotė grasina naujais išpuoliais prieš Ameriką

Kairas, rugpjūčio 19 d. (Reuters-BNS) — Grupe, pasižadusi Tarptautinių islamo frontu kovoti su žydais ir kryninkais, pagrasino surengti naujus išpuolius prieš JAV, trečiadienį pranešė Londone arabų kalba leidžiamas dienraštis „al-Hayat“.

Laikraščio pranešimu, grupė nusiuntė savo pareiškimą į laikraščio įstaigą Kaire, kuriame sakoma, kad „šventosios kovos akcijos“, neseniai įvykdytos prieš Jungtines Valstijas, tėsiai, „kol Amerikos pajėgos pasitrauks iš musulmonų žemės“.

Arabų dienraštis pranešė, jog pareiškimas buvo gautas kartu su kitais trimis, kuriuos atsiuntė vadinamoji Islamo armija už šventųjų vietų išlaisvinimą, prisimusi atsakomybę už siaubingus rugpjūčio 7 dienos sprogdinimus prie JAV ambasadų Kenijoje ir Tanzanijoje.

Fronto pareiškime minima Islamo armija, tačiau neužsimenama apie abiejų grupių ryšius, rašo „al-Hayat“.

Laikraštis rašo, jog Frontas savo pirmąjį pareiškimą pasiekė vasarį. Pareiškimą fatvos (religinio įsakymo) forma parašė keli radikalūs islamistų vadai, įskaitant iš Saudi Arabijos kilusį Osam bin Laden, kuris šiuo metu gyvena Afganistane ir įtariamas sprogdinimų Kenijoje ir Tan-

zanijoje organizavimu. Naujame Fronto pareiškime sakoma: „Šiomis operacijomis buvo paskelbtas šventųjų vietų išlaisvinimo armijos įkūrimas, ir dabar tapo aišku visiems, taip pat ir amerikiečiams, kad mes nemelavome, kai siuntėme perspėjimus“.

Pareiškime sakoma, kad JAV ambasados Kenijoje ir Dar es Salame „stebėjo 13,000 taikių Somalio gyventojų žudynes, kai JAV 1993 metais vadovavo agresijai prieš šią islamo valstybę“. Čia kalbama apie JAV vadovaujamą pajėgą, kurios JT sprendimu, įžengę į Somalį, kad užtikrintų humanitarines pagalbos tiekiamą.

Fronto pareiškime sakoma, kad sprogdinimai buvo kerštas „už neteisę, kurią Amerikos vyriausybė padarė visoms musulmonų valstybėms“.

Tarp Islamo išlaisvinimo armijos pareiškimų, kuriuos gavo laikraštis, yra atviras laiškas Kenijos žmonėms. Jame sakoma, kad sprogdinimai Nairobi įvykdė „Kankinio Khaled al-Said būrys“, ir jis buvo nukreiptas tik prieš amerikiečių buvimą Kenijos sostinėje.

Per sprogimą žuvo 257 žmonės, sužeista buvo daugiau nei 5,000. Tarp žuvusiųjų buvo 12 amerikiečių.

Rusijos Baltijos laivynas bandys naujus raketinius ginklus

Karaliaučius-Vilnius, rugpjūčio 19 d. (BNS) — Baltijos laivyno vadas admirasas Vladimiras Jegorovas praejusią savaitę per spaudos konferenciją po laivyno pratybų uždarymo pareiškė, Rusijos Baltijos karinis laivynas (RBL) šaudys iš naujausių raketinių įrenginių: zenerinių raketinių kompleksų „S-300“, kuriais tik šiemet apginkluota Baltijos laivyno priešlėktuvinė gynyba.

Raketinė sistema „S-300“ („SA-10 Grumble“ pagal NATO klasifikaciją) yra sukurta Rusijos konstruktorių. Tai ginklas, skirtas kovai su lėktuvais, balistinėmis ir sparnuotomis raketomis ir laikomasi svarbiausiu konkurentu analogiškomis kitų valstybių sistemoms — amerikietiškiems „Patriot“ ir Izraeliškiai „Arrow“.

Priklausomai nuo rūšies, „S-300“ raketų veikimo spindulys siekia 150-200 kilometrų. Minimalus taikinių skridimo aukštis — 10 km, maksimalus — 27 km. Raketų greitis 2,700-3,000 metrų per sekundę, pataikymo tikslumas — 0.002 kvadratinio metro.

„S-300“ pasaulyje buvo susidomėta, kai Rusija laimėjo konkursą tiekti šiuos ginklus Kipriui. Šiam sandoriui kategoriškai priešinosi Turkija, pagrasinusi „imtis bet kokių

daugiau nei 680,000 transporto priemonių. Tačiau pastebimai sumažėjo eismas tarp Lenkijos ir Rusijos, panaši situacija susidare ir su kitais Lenkijos kaimynais — Baltarusija bei Ukraina. Tai aiškina mažiausia tuo, kad 1998 m. įsigaliojus naujam Lenkijos Sveiktųjų įstatymui, pabrango vizos ir sugriežtėjo reikalavimai įvažiuoti į Lenkiją. (BNS)

KALENDORIUS

Rugpjūčio 20 d.: Šv. Bernardas, Bažnyčios mokytojas (1091-1153); Neringa, Svajūnas, Beržas.

Rugpjūčio 21 d.: Šv. Pijus X, popiežius (1835-1914); Joana, Bukontas, Žaibonė.

LIETUVIŲ TELKINIAI

DETROIT, MI

„LIETUVIŠKŲ
MELODIJŲ“
TRANSLIACIJOS

„Lietuviškų melodijų“ radijo valandėlė rugpjūčio 15 dieną nebuvo transliuojama įprastu laiku 8 val. Tą dieną radijo stotis WPON transliavo specialią programą iš senesnių automobilių parodos vykusios Woodward gatvėje, Royal Oak, Michigan. Programos laida buvo nukelta į rugpjūčio 18 dieną, 4 val. po pietų. Nuo rugpjūčio 18 dienos, antradienio valandėlės laidos bus transliuojamos nauju laiku — 4 val. p.p. Šeštadieniais tuo pačiu laiku, 8 val. ryto iš WPON AM banga 1460 AM.

NAUJAS LIETUVIŠKOS
ŠEIMOS ŽIDINYS

Rugpjūčio 15 dieną, jaunosios tėveliai Aušra ir Sigitas Baršauskai ir jaunojo tėveliai Dalia ir Jaunutis Gilvydžiai į Torontą sukvietė Baršauskų, Lukoševičių, Gilvydžių ir Maurukų šeimų narius, bičiulius ir svečius dalyvauti jų vaikų Kristinos ir Rimo santuokos, Toronto Lietuvių Prisišėlimo bažnyčioje. Vyskupas Paulius Baltakis suteikė Moterystės sakramentą Toronte gyvenančiai Kristinai Baršauskaitei ir Franklin Hills Michigan gyvenančiam dr. Rimui Gilvydžiui. Kartu su vyskupu Paulium Baltakiu, šv. Mišias koncelebravo Toronto lietuvių Prisišėlimo parapijos klebonas kun. Augustinas Simanavičius. Vyriausia pamergė buvo jaunosios sesutė Daila Baršauskaitė. Vyriausias pabrėžtas, jaunojo pusbrolio Paulius Gilvydis. Jaunųjų palėda — pamergės Lana Lukoševičiūtė, Lina Celteriūtė, Audra Paulionytė, Sylvia Gobuzaitė ir Brigitte Nilsson. Pabrėžtieji — Andrius Viskantas, Scott Piereson, Aras Tijiūnėlis, Paulius Kurkulis ir Darius Gilvydis. Žiedų nešėjas Aleksas Rifat. Mišių metu skaitinius skaitė jaunojo krikšto tėvelis dr. Romas Sakalas, jaunosios krikšto tėvelis Vaidutis Lukoševičius, jaunojo pusbrolio Darius Maurukas ir jaunosios pusseserė Lisa Lukoševičiūtė. Žiedų nešėjas buvo sūnenas Aleksas Rifat. Giedojo Adriana Karaitė. Vargonavo Ilona Beresnevičienė. Lydėjo styginių kvarteto aidai, kurį sudarė A. Šarpytė, M. Gabrys, V. Vukošič ir D. Kepowicz.

Vestuvių pokylis vyko Toronto Marriott viešbučio patalpose. Pokylį pravedė jaunojo sesutė Dana ir jos vyras dr. Sami Rifat. Toronto tautinių šokių šokėjų grupės „Gintaro“

nariai ir pamergės pagerbė savo narę Kristiną „Sadutės“ šokių. Pokylis metu skambėjo dainos, sukosi poros ir dalyviai lydėjo puiki nuotaika. Jaunieji gyvens St. Louis, kur dr. Rimas tobulins savo medicinos radiologijos specialybę. Sveikiname jaunuosius Kristiną ir Rimą sukurus lietuvišką šeimos židinį. Linkime daug meilės, saulėtų ir laimingų gyvenimo dienų.

Im

ST. PETERSBURG, FL

LIEPOS 4-TOJI KLUBE

Liepos 5 d., sekmadienio popietės metu klube buvo prisiminta JAV Nepriklausomybės šventė — liepos 4-toji. Neilga, turininga paskaita skaitė Antanas Jonaitis. Jisai palietė JAV kūrimesi laikotarpį ir sąlygas, kurios privertė pirmąsias 13 kolonijų ryžtis atsikirti nuo Anglijos, sudarant visiskai atskirą valstybę — JAV. Jis priminė susirinkusiems, kad ir lietuviai turėjo progą pasinaudoti JAV teikiama pagalba lietuviams buvusi, kai ALTO pastangomis po Antrojo pasaulinio karo JAV išleido keliasdešimt tūkstančių lietuvių, pasitraukusių iš Lietuvos ir negalinčių grįžti į Sovietų Rusijos okupuotą kraštą. Prie klubo pirm. A. Gudonio išreikštos padėkos prelegentui gausiu plojimu jungėsi ir susirinkusieji.

PRISIMINTI DARIUS IR
GIRĖNAS

Liepos 19 d., sekmadienio popietėje Lietuvių klube buvo gražiai paminėtas prieš 65-rius metus Dariaus-Girėno atliktas skrydis per Atlantą. Padaręs trumpą įvadą, klubo pirmininkas A. Gudonis pakvietė paskaitai žinomą visuomenės darbuotoją Aleksandrą Vakselį, neseniai iš New Yorko atsiėmusį gyventi į St. Pete Beach. Prelegentas savo paskaitoje nušvietė nelengvą mūsų lakūnų pasiruošimą šiam skrydžiui, nes reikėjo sutelkti nemažai lėšų lėktuvui įsigyti ir pačiai kelionei ruošai. Tačiau jų pasiryžimas nugalėjo viską. Apibūdindamas lakūnus, A. Vakselis nupasakojo jų biografijas, pabrėždamas, kad abudu buvo labai darbštūs ir pasiryžę vyrai. Perskaitė ir jų testamentą skirtą jaunajai Lietuvai, kuris ir šiandien, po 65 metų, yra nepasėjęs savo žodžiais: „Lietuva laukia iš savo sūnų ir drąsesnių žygių...“

Išskridę 1933 m. liepos 15 d. iš Floydo Bennett aerodromo New Yorke ir nugalėję Atlan-

„Neringos“ jaunučių stovykloje švenčiant „Kaimo“ dieną „kaimiečiai“ (vadovai) pasirodė „šienapjūtė“. Iš k.: Regina Kulbytė, Andrius Dilba, Tadas Baukys ir Vytas Sakalauskas.

ta, dėl sunkių oro sąlygų — audros ir mechaninių lėktuvo problemų lakūnai žuvo Vokietijoje, netoli Soldin miestelio. Jie buvo oficialiai paskelbti Lietuvos didvyriais.

Klausytojai, kurių buvo netoli 200, nuširdžiai savo plojimu padėkojo prelegentui už paskaitą.

SIUNČIAME KNYGAS
LIETUVAI

Birželio mėn. pabaigoje iš St. Pete Beach, FL, kun. dr. E. Gerulis išsiuntė 10 dežių su knygomis į Lietuvą: Klaipėdos universiteto Teologijos katedrai, Klaipėdos seminarijai — Christian College, Biržų miesto bibliotekai, Biržų „Sėlos“ muziejui ir kitiems miestams. Šią siuntą daugiausia sudaro istorinio ir teologinio turinio knygos lietuvių, anglų, lenkų ir rusų kalbomis. Kiti daiktai — eksponatai skirti Biržų muziejui Radvilų pilyje.

„DIRVOS“
REDAKTORIUS MŪSU
KLUBE

„Dirvos“ redaktorius dr. Jonas Jasaitis su žmona Vilija lankėsi St. Petersburgu ir š.m. liepos 26 d. aplankė Lietuvių klubą. Gėrėjosi L. klubo veikla ir renginių gausa. Klubo pirm. A. Gudoniui pristatius, pasveikino St. Petersburgo tautiečius, gėrėjosi jų gausumu. Pastebėjo apie „Dirvos“ ateities planus, minėjo, kad skaitytųjų skaičius auga ir kad ją skaito iš 11-os pasaulio krašto tautiečiai. Kvietė „Dirvą“ užsisakyti ir mūsų telkinio gyventojus. Atvežė keliolika pasakutinių „Dirvos“ egzempliorių susipažinimui.

Sužinojome, kad redaktoriaus žmona Vilija gyvena Lietuvoje ir atvyko tik trumpoms atostogoms. Š.m. birželio mėn. Vilniaus universiteto iškilnėse jai suteiktas daktaro laipsnis. Pastoviai dr. Vilija Jasaitienė dirba Lietuvos Seime ir

š.m. liepos 29 d. grįžta prie savo pareigų Seime. Linkime jai sėkmės.

Dr. Jonas Jasaitis dalyvaus Amerikos Lietuvių Tautinės sągų 25-tame seime š.m. lapkričio 6-8 d. St. Petersburgu, kurį rengia A.L.T.S-gos St. Petersburgo skyrius.

BALFO SKYRIUS
DĖKOJA

St. Petersburgo BALFO skyrius pravedė vajų Sibiro tremtinių vaikų-mokinių aprūpinimui batais ir kojineis. Išsiųsta internetui 5 didelės dėžės. Gauta padėka iš Tremtinių grįžimo fondo.

Visiems aukojusiems BALFO valdyba širdingai dėkoja.

„Lietuvių žinios“

JUNO BEACH, FL

GRĮŽO CHORISTAI

Jau grįžo Lietuvoje Dainų šventėje dalyvavę „Dainos“ choro dalyviai — Pranas Baltakis, Ona ir Vincas Šaltūnė. Savo įspūdžius žada papasakoti per rugpjūčio mėn. pabėndravimo pietus.

VYTAS DUDĖNAS
NAUJOSE PAREIGOSE

Palm Beach apylinkėse lietuvių džiaugiasi, jog buvęs šio telkinio gyventojas, Lietuvos Seimo narys Vytautas Dudėnas buvo vienbalsiai išrinktas Seimo užsienio reikalų komisijos pirmininku. Linkime Vytautui Dudėnui ištermės ir jėgų naujose pareigose, to pat linkime ir jo žmonai Eglei, dirbančiai „Lietuvos ryto“ labdaros fonde.

PABENDRAVIMO
PIETŲS

Nors dar vasara ir daug lietuvių išvyko į Lietuvą, ar į šiaurę, tačiau Piccadilly restorane per pietus susirenka nemažai lietuvių. Liepos 14 d., tik grįžę iš Lietuvos Dalia ir Algis Augūnėlis papasakojo savo įspūdžius. Labai lėtai, tačiau gyvenimas Lietuvoje gerėja, tai ypač pastebima Vilniaus ir Kauno gatvėse, kur daug naujų krautuvų, matosi ir turistų. Gyvenimas gerėja, jauniems žmonėms, kurie verčiasi prekyba, tačiau gydytojų, mokytojų atlyginimai tebėra mazi. Dar blogiau pensininkams ir ūkininkams. Dainų ir šokių šventė buvo labai įspūdinga, ypač girdint 15,000 dalyvių chorą ir tūkstančius žmonių šokant tautinius šokus.

LIETUVOS DUKTERŲ
ŠALPA LIETUVAI

Dalia Augūnienė, Rožė Barienė, Birutė Čiurienė ir Aldo-

na Urbienė gabeno paramą daugiavaikėms šeimoms Lietuvoje.

LOS ANGELES, CA

PAMINĖTA
TRANSATLANTINIO
SKRYDŽIO PIONIERIŲ
SUKAKTIS

Dariaus ir Girėno transatlantinio skrydžio 65 metų sukaktį paminėti, kitoms organizacijoms nerodant iniciatyvos, šio darbo ėmėsi Pensininkų klubas, kurio pirmininku yra Juozas Pažėra. Per trumpą laiką visi paruošiamieji darbai buvo atlikti, ir minėjimas įvykių 6-8 d. š.m. liepos 26-tą dieną. Nepaisant vasaros karščių, į minėjimą Šv. Kazimiero parapijos salėn susirinko gana daug žmonių. Pirm. J. Pažėra, trumpu žodžiu pradėjęs šį minėjimą, pakvietė žurnalistą Igną Medžiuką pakalbėti apie „Lituanicos“ skrydį.

Paskaitininkas sakė, kad 1933 m. jis buvęs pirmakursis studentas Vytauto Didžiojo universitete Kaune ir sekęs spaudoje, kad du Amerikos lietuviai rengiasi skristi iš New Yorko į Kauną. Tie lakūnai buvo Steponas Darius ir Štamas Girėnas. Pirmasis, būdamas 11 metų, išvykęs į Ameriką su motina ir patėviu, antrasis — 16 metų. Abu, žemaitijos kaimo vaikai, pirmame pasauliniame kare dalyvavo savanoriais JAV kariuomenėje. Steponas pakeitė savo pavardę iš Juzevičius-Darskis į Darius, o Štamas iš Girskis, Girch — į Girėnas.

Lietuvoje nepriklausomybės kovoms vykstant, Darius buvo sugrįžęs į Lietuvą, dalyvavo kovose ir buvo pasiekęs aviacijos kapitono laipsnį. Veliau išvyko atgal į Ameriką. Čia susipažino su Stasiu Girėnu, ir abu susitarė skristi į Lietuvą primityviu lėktuvu, neturėjusiu net radijo ir kitų reikalingų instrumentų.

Sužinoję, kad tie narsūs vyrai liepos 15 d. jau pakilo skrydžiui per Atlantą, minios kauniečių susirinko prie aerodromo jų laukti. Deja, Dariaus ir Girėno jie nesulaukė. Gauta žinia, kad lėktuvas nukritęs Vokietijoje prie Soldino (dabar Lenkijos teritorijoje Pečelniki). Buvo atskraidinti tik jų lavonai, asmeniškai daiktai, jų vežtas paštas, lėktuvo liekanos.

Dariaus ir Girėno laidotuvsė dalyvavo daugybė žmonių. Buvo spėliojama, kad vokiečiai per klaidą lėktuvą pašovė. Įvykiui tirti komisija nustatė, kad lėktuvas nukritęs dėl sunkių atmosferinių sąlygų, prie kurių prisidėjo motoro veikimo sutrikimai.

Darius ir Girėnas tapo tautos didvyriais. Žuvimo vietoje lakūnams pastatytas paminklas, Kauno kapinėse-mauzo-

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$95.00. Foreign countries \$110.

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mazinant pašto išlaidas, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesiejami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėstį, patymima, iki kada yra užsimokėjus.

DRAUGO prenumerata yra mokama iš anksto.

	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$95.00	\$55.00	\$35.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$110.00	\$60.00	\$40.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$55.00	\$40.00	\$30.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$60.00	\$45.00	\$35.00
Užsakant į Lietuvą:			
(Air cargo)	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida	\$55.00		
Užsakant į užsienį oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Tik šeštadienio laida	\$160.00	\$85.00	

Vyriausia redaktorė — Danutė Bindokienė

Administratorius — Valentinas Krumpis

Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atnaujinamos, gavus prašymą ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisyti nesaugo. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Prašome siunčiant pasilikti kopiją.

liejus, Aukštuose Šančiuose, kur palaidoti jų kūnai — atminimo paminklas ir prie Kauno ažuolyno — 1933 m. didingas paminklas. JAV-se jiems paminklai tebestovi Čikagoje ir Brooklyne, N.Y.

Daugybė gatvių, mokyklų, tiltų, organizacijų pavadinta jų vardu. Puntuko akmenyje iškalti jų veidai. Jų vardai liko įamžinti tautos sąmonėje ir atmintyje.

Po paskaitos Jūratė Vencienė perskaitė Danutės Mikutės Mitkienės eilėraštį, skirtą Atlanto nugalėtojams. (Poetė 99 m. amžiaus, dalyvavo šiame minėjime, ir dalyviai jai paplojo.)

Už uolų darbą klubo veikloje pirmininkas įteikė pažymėjimus klubo įkūrėjui Juozui Kaributui, buv. valdybos pirm. Danutei Kaškelienai ir buv. valdybos nariui Česlovui Norkei.

Kadangi minėjimas vyko per „Onines“, visos čia dalyvavusios Onutės buvo pasveikintos vardinį proga.

Po minėjimo vyko vaišės, paruoštos klubo narės Antaninos Uldukienės.

Los Angeles lietuviai džiaugiasi Pensininkų klubo veikla, sveikina šaunią valdybą: pirm. J. Pažėrą, J. Katilų, O. Deveikiene, M. Ziemeliene, O. Kantienę, linki ir ateityje ruošti ne tik linksmas popietes, išvykas, bet ir paminėjimus mums brangių sukakčių, kurias pensininkai su meile prisimena ir minėjimuose gausiai dalyvauja.

Acū žurnalistai Ignui Medžiukui už įdomią paskaitą apie „Lituanicos“ skrydį.

D.K.

• Kaunas. Birželio 25-28 d. Raudondvario (Kauno raj.) kultūros namuose katalikų bendruomenė „Gyvieji akmenys“ šlovinimo charizminės maldos grupėms surengė seminarą, kurį vedė svečiai iš Maltos Ivan Laferla. Seminaro dalyviai klau-

LINAS SIDRYS, M.D.
Akų ligos / Chirurgija
9830 S. Ridgeland Ave.
Chicago Ridge, IL 60415
Tel. 708-636-6622
4149 W. 63rd St.
Tel. 773-735-7709

DR. L. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9625 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

EDMUNDAS VIZNAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydymas
Kalbame lietuviškai
6187 S. Archer Ave. (prie Austin)
Tel. 773-585-7755
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyt. su Northwestern-unto diplomu, lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktualiai. Susitarimui (kalbėti angliškai)
Tel. 708-422-8260

ARAS ŽILIOBA, M.D.
INDRE RUDAITIS, O.D.
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
1020 E. Ogden Ave., Suite 310
Naperville, IL 60563
Tel. (630) 527-0090
3825 Highland Ave.,
Tower 1, Suite 3 C
Downers Grove, IL 60515
Tel. (630) 435-0120

sesi mokymų: „Prašykite ir gausite“, „Malda — mūsų santykis su Dievu“, „Nuodėmė — klūtis mūsų šlovinimo gyvenime“, „Šlovinimo pagrindai“, „Kas yra pranašystė“ ir kt. Birželio 26 ir 28 dienomis per 50 žmonių Raudondvario šv. Kodikėlio Jėzaus Teresės bažnyčioje dalyvavo šv. Mišiose, kurias aukėjo ir pamokslą pasakė klebonas V. Vaškevičius.

Spaudos atstovai JAV LB Floridos apygardos suvažiavime. Iš k.: Vincas Šaltūnėnas ir Algis Šilbajoris. Nuotr. Jono Garlos

JAV viešinio Lietuvos karo laivo igulos nariai lankėsi Putnamo vasaros šventėje. Su jais kalbėsi ses. Margarita Bareikaite ir Marija Noreikienė.

RUMUNIJĄ IR BULGARIJĄ — LIETUVOS KONKURENTĖS

ZENONAS PRŪSAS

Be Lenkijos, Čekijos ir Vengrijos, pirmųjų kandidačių į Europos Sąjungą (ES), dažnai yra minimos ir Slovėnija, Rumunija bei Bulgarija. Taigi šia prasme visi tie kraštai yra Lietuvos konkurentai. Apie Slovėniją esu trumpai rašęs (1998 m. gegužės 28 d.). Atrodo, kad jos atveju bus sunku konkuruoti. Kaip gi su Rumunija ir Bulgarija?

Abu šie kraštai gerokai didesni už Lietuvą. Rumunija turi 23,2 milijonus, o Bulgarija 8,7 milijonus gyventojų, taigi žymiai didesnis už Slovėniją, turinčią tik 1,7 milijonų, ir už Lietuvą, turinčią 3,7 milijonus gyventojų. Svarstant kandidatūras įstojimui į ES, ypatingas dėmesys kreipiamas į krašto bendrą vidinį produktą (BVP), kaip pagrindinį ekonominio išsivystymo rodiklį. 1997 metais Rumunijos BVP buvo 4,550 dolerių, panašiai, kaip ir Lietuvos. Tai sudarė tik 23% visų ES valstybių vidurkio. Bulgarijos BVP tesudarė tik 20% ES vidurkio. Vadinasi, visoms trims teks gerokai pasitempti, kad priartėtų bent prie 50% vidurkio.

Lietuvos ekonomija per praėjusius porą metų gerokai pasistūmė į priekį ir rodo vilčių, kad toliau augs. Rumunijos BVP per praėjusius 5 metus beveik nepasikeitė. O Bulgarija 1997 metais buvo vienintelė tarp buvusių satelitų, kurios BVP nukrito net 5,6%. Kodėl tokia stagnacija ir Rumunijoje, ir Bulgarijoje? Yra daug priežasčių.

Pavyzdžiui, Rumunijos atveju prezidentas Constantinescu nutarė, kad daug svarbiau įstoti ne į ES, o į NATO. Todėl šių metų liepos mėnesį bandė nusteibinti ir JAV prez. Clinton, ir NATO vadovus, Amerikoje užsakydamas net už 1,5 milijardo dolerių 96 Cobra malūnparnius. Aišku, Rumunijai tai yra per didelė prabanga. Kraštas neturtingas. Valdžia net neturi pinigų išmokėti pensijoms. Sveikatos ministerijai išdala gali išmokėti tik 50% biudžeto pradžietų sumų. Dėl tokio Rumunijos ekstremantiškumo labai supykę Tarptautinis monetarinis fondas (IMF), kuris nebenori Rumunijai duoti naujų kreditų. Pagrindinė Rumunijos lėto ekonominio vystymosi priežastis — dar iš sovietinių laikų labai išaugusi biurokratija ir korupcija. Yra ženklų, kad jos ekonomija, užuot augusi, šiemet susitrauks dar kokius 5%.

Esant tokiai padėčiai, vargu ar netolimoje ateityje Rumunija bus pakviesta derėtis dėl įstojimo į ES. Pašaliečiui atrodytų, kad Rumunijai turėtų būti svarbiau pirma įstoti į ES, o ne į NATO. Juk jai nėra Rusijos grėsmės.

Bulgarijos ekonominė padėtis irgi nėra geresnė už Rumunijos. Bulgarija 1994 metais išsitrino buvusius komunistus, kurie atidėjo įvedimą labai reikalingų struktūrinių reformų, beveik sustabdė privatizaciją ir toliau rėmė nuostolingas valstybines įmones. Dėl to IMF sustabdė išmokėjimą Bulgarijai pažadėtos pusės milijardo dolerių paskolos. Kai 1997 metais buvusieji komunistai pralaimėjo rinkimus, iš Vakarų buvo gauta apie pusę milijardo dolerių investavimų, iš jų apie 60 milijonų iš JAV.

Bulgarija giriasi, kad ji turinti patį liberaliausią klimatą užsienio investavimams visoje Vidurio ir Rytų Europoje. Užsieniečiams leidžiama pirkti Bulgarijos fabrikus ir bendroves arba steigti jungtines bendroves su Bulgarijos verslininkais. Taip pat leidžia išsiųsti jų valdomų bendrovių pelną. Todėl, pavyzdžiui, Shell Oil bendrovė pradėjo konkuruoti su beveik monopolijai turėjusiu Rusijos Gazprom junginiu. Bet yra ir šešėlių. Biurokratija ir korupcija tebeklesti. Pavyzdžiui, norint pirkti įmonę ar firmą, reikia kažkam duoti kyšį (apie 10% nuo objekto kainos). Tik pats Bulgarijos prezidentas Petar Stojanov neimamas kyšių. Labai galinga mafija. Jei „neapdrausi“ savo automobilio pas vietinį mafijos atstovą, ryte rasi arba išdažytus langus, arba supjaustytas padangas. Dar nedrįstama nugriauti komunistiniais laikais pastatytų paminklų, iš dalies gal dėlto, kad tas gali užpykdyti Rusiją, kuri tada gal nebeparduotų pigintą kainą naftos ir gamtinių dujų.

Bulgarija tebėra labai neturtingas kraštas. Didelė gyventojų dalis pragyvena, naudodama „stiklainių ekonomiją“, atseit, žiemą bėsimaitindami iš vasaros metu sukauptų ir stiklainiuose užkonservuotų daržovių bei vaisių. Daržų paruošimui naudoja kastuvus, kauptukus ir asilus. Bulgarijoje vidutinis ūdarbis yra tik 1,000 dolerių į metus, bet iš tos sumos dar tenka sumokėti iki 40% mokesčių. Taigi, bent artimoje ateityje, Lietuva, norėdama įstoti į ES, galėtų lengvai konkuruoti ir su Rumunija, ir su Bulgarija.

Butinge. Čia Mazeikių naftos atliekos iškeldinamos į Baltijos jūrą.

Nuotr. Viktoro Kapočiaus

RUOŠIAMASI ATNAUJINTI K. DONELAIČIO MUZIEJŲ

Liepos 21 dieną Kultūros ministerijos vyr. specialistas Lietuvos kultūros paveldo Lietuvoje klausimams A. Galinskas, K. Donelaičio muziejaus projekto autorius dr. N. Kitkauskas ir projekto organizacijos UAB A.J. K.K. direktorius J. Adomavičius lankėsi RF Kaliningrado srityje, Čystyje Prudy (Tolminkiemis). Susitikimo metu aptarti K. Donelaičio atnaujinimo klausimai, sudarytas klebonijos ir bažnyčios defektų aktas, pagal kurį bus pradėti projektavimo ir restauravimo darbai.

Prieš du dešimtmečius, dar sovietmečio laikais, Mažosios Lietuvos žemėje atstatyta Tolminkiemio bažnyčia ir joje įrengtas K. Donelaičio memorialinis muziejus. Po dešimtmečio, ruošiantis K. Donelaičio gimimo 275-osioms metinėms, restauruota klebonija, kurioje gyvena ir kur parašė įžymųjį kūrinių „Metus“ lietuvių grožinės literatūros pradininkas K. Donelaitis. 1988 m. buvo atkasti K. Donelaičio statyto našlų namo pamatai. Tačiau tik 1997 m. rudenį, apdengus apsaugine plokšte, jie apsaugoti nuo sunykimo. Muziejaus darbuotojai ir iš Lietuvos nusiųstų tautininkų rūpestiu tvarkoma 5 ha dydžio muziejaus teritorija. Pagal galimybes tautininkai taip pat rūpinasi K. Donelaičio gimtinę (buv. Lazdynėliuose) — tvarko sklypą prie atminimo akmenų, pas'atyto 1992 metais.

Tolminkiemio memorialas šiandien Lietuvai toks pat svarbus, kaip vokiečiams Šilerio ir Getės muziejus Veimare, kaip rusams Puškino memo-

rialas Michailovskoje.

Kaliningrado srities administracija šiuo metu mažiau dėmesio skiria K. Donelaičio memorialinio muziejaus išlaikymui (sumazino etatinių darbuotojų skaičių, jau kuris laikas neapmoka elektros energijos ir pan.). Lietuvos Kultūros ministerija 1996 m. skyrė lėšų ekspedicijai klebonijoje įrengti, 1977 m. — našlių namo pamatams konservuoti, Tolminkiemio bažnyčios pasenusiems vandentiekio vamzdžiams atnaujinti. Tačiau jau susidėjęs bažnyčios cerpių stogo dangą, ji praleidžia vandens. Išliko grėsmė, kad pradės pūti stogo medinės konstrukcijos. Reikia naujai išdalyti bažnyčios fasadus, o vietomis ir interjero patalpas. Klebonijos fasadus taip pat reikia perdažyti. Yra ir kitų darbų.

Šių metų gegužės 30 d. įvyko kasmetinė tauta Tolminkiemyje. Buvo atvykęs K. Donelaičio tolimas giminaitis Lutz Wenau, Gumbinės bendruomenės narys, po karo gyvenantis Vokietijoje, pirmyninkas. Jis pasiūlė suteikti Tolminkiemio muziejui paramą, o iš muziejaus vedėjos išgirdęs, kad Karaliaučiaus administracija neapmoka išlaidų už elektros energiją, pasiūlė jas apmokėti (apie 14,3 tūkst. litų). Vokietijoje gyvenantis Tolminkiemio bei Gumbinės apylinkių išeiviai prieš trejetą metų atvežė iš Vokietijos varpą ir norejo įkelti į Lietuvos lešomis atstatytos Tolminkiemio bažnyčios bokštą. Muziejaus vedėja nesutiko, kol kas šis varpas saugomas Tolminkiemyje pas vieną Pavolgio vokiečių kilmės gyventoją, atkeltą prieš keletą

metų iš Rusijos. Buvęs Tolminkiemio dvaro savininkas dr. Wolfgangas Rotė (Rothe), šiuo metu gyvenantis Vokietijoje, yra siūlęs vėl paversti Tolminkiemio bažnyčią maldos namais, t.y. vokiška kirchė atkeldintiems iš Rusijos vokiečiams. Dr. Wolfgangas yra daręs žygių, siekdamas gauti sutikimą pakabinti Tolminkiemio bažnyčios bokšte varpą.

Birželio mėnesio pirmąją savaitę vokiečiai surengė Gumbinės (Gumbineje) Šventinę savaitę (Festwoche), kuri taip pat buvo susieta su K. Donelaičio vardu — skaitytos rusų ir vokiečių kalbomis paskaitos apie K. Donelaitį, lankytos jo gyvenimo ir veiklos vietos Tolminkiemyje, Lazdynėliuose. Buvo kviečiama ir Lietuvos K. Donelaičio draugija. Šios savaitės renginiuose turėjo dalyvauti ir Kaliningrado srities meno kolektyvai, buvo atvykę nemažai svečių iš Vokietijos.

K. Donelaičio draugijos iniciatyva 1993 m. Lietuvos Vyriausybės kreipėsi į Kaliningrado srities administraciją, siūlydama K. Donelaičio memorialinį muziejų Tolminkiemyje išnuomoti Lietuvai. Tuo metu Kaliningradas išnuomoti Lietuvai nesutiko — esą „muziejus finansuojamas iš srities biudžeto, turi gerą materialinę bazę, aprūpinatą kadrų, nuolat lankomas turistų“. Deja, pastaraisiais metais Kaliningrado sritis vis mažiau skiria dėmesio K. Donelaičio muziejiaus išlaikymui.

„Kultūros gyvenimas“, Nr. 14

• Nėra nieko rimtesnio žmoguje kaip humoras; tai ženklas, kad jis iš tikrųjų atviras visai tiesai.

Mark Van Doren

Danutė Bindokienė

Ar rublis mokės plaukti?

Lietuviai mėgsta padūsauti, kad jų tėvynė nepakankamai greitai kabinasi į pastovų ekonomikos rytojų, kad ribotas iplaukų į valstybės išdą kiekis nepaskirstomas labai veiksmingai, o svarbieji reikalai, kuriuos reikėtų atkreipti dėmesį, pastumiami į šalį. Tačiau palyginti su Rusijos krizių kalnais, Lietuvos ar kitos Baltijos valstybės ekonominės problemos yra mažesnės už kurmiaraušius.

Iš tikrųjų nei viena, iš sovietijos laisvę atgavusi Rytų bei Vidurio Europos valstybė neklaidžioja tokiose finansiniuose labirintuose, kaip Rusija. Nepaisant nuolatinių rams-tymo iš didžiųjų Vakarų valstybių bei tarptautinių valiutos fondų kišenių, Maskva niekaip neįstengia pastūmėti Rusiją į pastovesnę ekonominę ateitį. Užsienio milijardai tik laikinai nuveja „vilką nuo durų“, bet jis niekuomet nepasitraukia per toli.

Prez. Boris Jelcin deda daug pastangų sukurti sveikos ir sparciai demokratijos keliu priekini žengiančios, valstybės įvaidį. Jo neišsamiams optimizmas ir vis naujai iškepti planai pagerinti gyvenimo sąlygas eiliniam savo tautos gyventojui, apmokėti darbininkams, atgaivinti pramonę ir tuo pačiu tvirtai savo rankose išlaikyti Kremliaus rak-tus, vis dėlto pasiekia neblogų rezultatų: įtikinami ir savos tautos žmonės, ir užsieniečiai. Politikams svarbu, kad Rusija neįgrįžtų į totalitarinį režimą, nes užkulisuose tebestovi, raudonos spalvos nepakietusi, senoji nomenklatura, o verslininkai ir pramonininkai tikisi, kad Rusija gali tapti pelningu investicijų kraštu.

Vis tik pagaliau įvyko tai, ko visi labiausiai bijojo: Maskva šio mėnesio 17 d. prapėš paleidžianti rublį plūduriuoti atviroje rinkoje. Tuo pačiu 90-čiai dienų sustabdyti skolų mokėjimai užsieniui, pažadėta pertvarkyti valstybės vertybių popierius ir žadama „paspaušti“ Dūmą, kad priimtų naujojo premjero pasiūlytas reformas. Visa tai pavadinta „tvirtai kontroliuojamu valiutos nuvertinimu“, pasitikint, kad to pakaks išvengti dar didesnės krizės.

Nors Tarptautinis valiutos fondas neseniai buvo pradžios suteikti daugiau kaip 22 milijardų dolerių paskolą, bet, atrodo, jokia pinigų suma Rusijos iš ekonominės klampynės neištrauks, jeigu ji pati nedės daugiau pastangų išsiropšti. Rublio nuvertinimas (nors tuo vardu ir vengiama pavadinti)

kaip tik gali būti pirmasis žingsnis ta linkme.

Šiuo metu oficialiai už dolerį mokama 6,43 rublio, bet juodojoje rinkoje gaunama per 9 rublius. Žmonės skuba atsikratyti rubliais — keičia juos ir į dolerius, ir į Vokietijos markes, kurios visuomet buvo pageidaujama ir pastovi valiuta. Pagal kai kuriuos šaltinius, bent 24 procentai visų Rusijos finansų yra pavirsti doleriais, kurių didžiąją dalį žmonės laiko namie „po čiužiniais“ — galbūt iki 85 milijardų dol. Tai įdomi statistika, nes pastarosiomis savaitėmis Rusijos išde tebuvo likę apie 17 milijardų dol. atsargų...

Tegaliau spėlioti, kaip į rublio nuvertinimą reaguos eiliniai Rusijos gyventojai, kurie ir taip yra spaudžiami įvairių finansinių sunkumų, juo labiau, kad darbininkams atlyginimai mokami labai nereguliariai: kai kuriose įmonėse valstybė yra skolinga daugiau kaip trijų mėnesių algą (dėl to pastaruoju metu daug kur vykdo streikai arba darbo apstabdymai). Kai sovietinė valiuta buvo pakeista dabartine, žmonės prarado paskutines santaupas, perkamoji rublio galia labai susiaurėjo. Tai atsitiks ir dabar. Labiausiai, deja, nukentės ne turtingieji, kurių pinigai saugiai guli užsienio bankuose, o vidurinijoji klasė, jau pradėjusi įsivymoninti demokratinės santvarkos sąvokas, besiruošianti leisti į smulkaus verslo vandenis.

Komunistų partija, įsivertinusi Dūmoje, atsisako sušaukti specialią sesiją ir svarstyti premjero Kirijenko siūlomas reformas. Kai kas net prognozuoja revoliuciją arba bent plataus masto pilietinius neramusius. Užsienio politikai tokia prielaida nelinkę tikėti, nes eilinis rusas prates kentėti, laukti ir pasitikėti savo vadais.

Nors manoma, kad 34 procent. rublio nuvertinimas nesudarys per didelių sunkumų JAV verslininkams, investavusiems Rusijoje, tačiau nepasitikėjimas ateitimi užsienio investuotojų tarpe yra nemažas. Jie ir taip neskubėjo investuoti, nes finansinės krizės ten reiškiasi nuo 1990 metų, nuo Sovietų Sąjungos subyrėjimo. (Rusijos ekonomikos metinė yra apie 450 milijardų dolerių.) Neseniai „nu-degė“ Azijoje, įbauginanti Japonijos biržos svyravimų, investuotojai dairois kitų valstybių, kur galbūt pelnas ne toks žymus, bet ir rizika mažesnė.

Man kai kas ant krūtinės guli. Pasišnekėsiu. O pamatyti ir anojė pusėje yra ko. Ir gerai, kad apie Joną šį tą pasakei, o čia jo tai lyg nebūtų. Kaip ir tada... Nuejo, padarė ir vėl nutilo.

Nuejau kartu su visais iki durų. Ir Bertulis nuejo. Saulė jau lindo už kalno, bet pagal laikrodį ligi sauleidžio dar buvo daug laiko.

— Ar senai čia? — paklausiau, kai palikom tik du.

— Nuo pat pradžios. Kitur ne nebuvau. Susiradau dėdę. Tevo brolių, tokių pat Bertulį. Kol buvau Vokietijoje, vieną kitą siuntini atsiųsdavo, o kai pajudejom, parsikvietė. Iš pat pirmos dienos sutarėm, tai ir pasilikau. Išmokau pilstyti ir tebeplistau.

— Ar neatsibosta?

— Būna visaip. O ką kitur pagaučiau? Visur tas pat. Pripratau. O kaip patys? Ar iš toli ir ar toli? Matau, kad verties neblogai. Iš automobilio sprendžiu. Nakvosi? — Vieni kartu išbėre.

— Jau užsiprašiau lovą. Niekur nelekiu. Kiekvienas turim kokią silpnę, o aš sergu rudens ligą: kai tik lapai prieš mirtį pradeda puoštis, negaliu nurimti. Tai mano atostogų laikas.

— Tai gerai! — šūktelėjo. — Būsi svečias. Sustok pas mane, o važinėti gali į visas puses. Ar šiandien dar važiuosi?

— Žiūriu į tą kalną? Ar galima į viršų važiuotam? Papurtė galvą.

— Galiauk galima pasirangyti šlaitu kiek arteliau, bet į patį kalną tai ne. Takučiais reikia.

(Bus daugiau)

NEIŠGYVENTŲ DIENŲ NAŠTA

JURGIS JANKUS

ROMANAS
(Tęsinys)

Nr. 4

Komendantas vėl čiulpia pypkute, akimis bėgioja per vaikus. „Suprantu jūsų bėdą, — pasakė, — bet ir aš ne viską galiu padaryti. Darau, ką galiu. Eksterminatorių pašaukiau. Palaukit dar ketvirtą savaitę. Tuo tarpu verdančių vandeniu paplikykite“. O jis: „Jau prisiplikinom, ponas majore. Tuoj įsikūrę plikinom ir pats matėte, kas iš to. Aš jau žiūrėjau. Čia pat miestelyje yra vokiečiai eksterminatoriai. Tamstai daug ne vargti nereikia: tik, prašome, paskambinti ir jie tuoj atleis. Va, ponas komendant, ir telefoną turiu“. Majoras pakėlė akis nuo vaikų į anapus barakų viršūnėmis dangaus mėlynumą šukuojantį pušyną. „Žinau, — pasakė. — Jie irgi padarytų, bet dabar nebe karas, jiems reikės užmokėti. Kas mokės? Aš tam reikalui pinigų neturiu. Kitaip nebus, turėsite laukti“. Man ir visiems kitiems atrodė, kad reikalas baigtas, bet ne jam. Atrodė, kad vyrai iš jo žygio jau ima šaipytis, o moterys pradeda irzti. O jis nieko. Ramiai peržvelgė vaikus, paskum majorą, nuo majoro dar pakėlė akis į pušyną. Atrodė, kad majoras jau buvo besisukęs atgal į savo raštinę, kai Bertulis vėl prašneko. „Matau, ponas majore, kad kitaip ir nebebus. Juk tie barakai vo-

kietų, blakės irgi vokiečių, ir jeigu vokiečiai nedaro, mes padarysim patys. Padarysim, kaip jau kelintą dieną, va, tie patys vaikai sako. Tuoj pat einame ir sugrįšim“. Palaukė, kad išversiu ir jau sukosi eiti, bet komendantas sušuko: „No!“ ir pypkė išsitraukė iš dantų. Kiek kartų su juo buvom kalbėje, pirmą sykį pamaciau išsitraukiantį pypkę. „No!“ Už tokį darbą tuoj atiduosi karo policijai. Rusams atiduosi! Visus! Mums šiurpas per nugą as eina, o jis visiškai ramiai: „Žinau, ponas majore, žinau, kad gali ir uždaryti, ir rusams atiduoti, bet žinau, kad to nepadarysi. Gal iš pareigos ir leistų, bet sąžinė neleis. Visa gyvenimą to negaletum atleisti. Aš tų barakų nedeginsiu. Vaikai sykį jau norejo užkurti. Neleidom. Dabar nieko nebesakysim. Tegu degina. Ar tamsta ir vaikus rusams atiduosi? Tai va, ponas majore, ne mums, bet tiems vaikams ar jau nieko ir nebegalima padaryti? Ne už mėnesio, ne už kelių, bet tuoj? Dabar?“ Išverčiau nei švelnindamas, nei aštrindamas. Majoras vėl įsikando pypkę, pasukęs galvą kažin ką pasišnibzdėjo su viena sekretorių, paskum atsikusęs ištisė ranka. „Duok tą telefoną. Pažiūrėsiu“.

Bertulis padavė lapelį su telefono numeriu. Majoras nuejo į vidų. Dingo ir tos dvi smalsios sekretores. Nuejom ir mes Daug kas galvojo, kad bus negerai. Ypač Bertuliu, o gal ir man. Kiti patarė nebegrįžti ne į barakus, bet mauti kur į kitą stovyklą ir ten užrašyti kita pavarde. Ar maža žmonių per karą yra visus dokumentus praradę. Bet mudu laukėm. Aš tai vis per petį pasidairydamas, o jis nieko. Gal ką ir galvojo.

bet ne žodžio nepasakė. Ir ką pasakysite? Kitą rytą vokiečių eksterminatoriai buvo jau čia. Kitus net iš lovų turėjo išversti. Stovyklos barakai buvo išbaltinti kalkėmis, o mums komendantas iš kabinų ištraukė baltų dažų, išdažyti blakų trauksėlas subjaurintas sienas. Kai kas laukė, kas bus Bertuliu. Sakė, kad tokio akibrokšto komendantas taip lengvai pro pirštus nepraleis. Ir nepraleido. Kai pradėjo pušyną kirsti, turbūt už reparaciją, tas pats majoras pasiūkė Bertulį tvarkyti kirtimą.

Valandėlę visi tylėjo, paskum prašneko greitkelio perdalintas ūkininkas.

— Tada buvo kitas laikas ir kita vieta. Čia kitaip. Čia jie viską padaro Vašingtone, ir žmogus pamatai, kad jau viskas padaryta, įstatymai priimti, tik bereikia klausyti.

Prasidėjo šnekos, kur kaip galima padaryti, kur ką galima sužinoti ir ko ne. Blogiausia, kad nebegaliu sėdėti į gestancias putas įsižiūrėjęs, o ausis į svetimas kalbas sumerkęs. Bertulis traukia ir traukia ir mane kartu. Ir alų užmiršau. Puta išblėso, tik ant dugno liko per porą pirštų užmiršto skystimo. O mes jau kaltinom Ameriką prisiėmusią pirkimo ir išmetimo ideologiją, tik vis kažin kaip prašliauždami pro save pačius, lyg Amerika būtų kas kita, bet ne mes patys. Turbūt nuo šnekų ir pavargti pradėjom, kad pirmas pakilo ūkininkas, paskum mechanikas. Buvęs seržantas ištisė ranką:

— Kai pasisvečiuosi, užsik pas mane. Aš anapus kalnagubrio. Jonas (ne Džen, bet Jonas) gerai žino.

APTARTI LIETUVYBĖS PUOSELĖJIMO KLAUSIMAI

Lietuvai pagrazinti draugijos darbo sekcijos Ryšiams su lietuviais gyvenančiais etninėse žemėse ir užsienyje iniciatyva buvo pakviesti PL bendruomenių vadovai aptarti tarpusavio bendradarbiavimo, tautinės kultūros ugdymo, informacijos keitimosi, ryšių plėtojimo klausimus. Susitikimuose dalyvavo Argentinos LB pirmininkas Artūras Kaminskis, Estijos LB — Rasa Unt, Kanados LB — Kęstutis Vaiciūnas, Latvijos LB — dr. Jovita Budzinauskienė, vicepirmininkas Erikas Klyvas, bendruomenės tarybos narė — Danutė Slavinskis, Londono Lietuvių namų valdybos pirmininkas Klemensas Tamošiūnas, Sankt Peterburgo LB pirmininkė Veronika Barckutė, Vasario 16-osios gimnazijos direktorius, Vokietijos LB valdybos narys Andrius Šmitas, PLB atstovas Lietuvoje Gabrielius Žemkalnis su žmona.

Architektas Artūras Kaminskis, jau gimęs ir užaugęs Argentinoje, kalbėjo, kad didžiausias nutautimo talkininkas yra laikas, tolimas atstumas ir silpnai ryšiai su tėvyniniais. Kuriasi mišrios šeimos, anūkai dažnai nebeišmoko lietuvių kalbos. Tačiau ir persikirtimi plati vandenyne lietuvių užgesti Argentinoje pavojaus nėra.

Rasa Unt pasidžiaugė, nors ir maža, bet labai gvybinga Lietuvių Bendruomenė Estijoje. Visus jungia katalikiškas tikėjimas ir bažnyčia, kurioje susirenka pasimelsti bei paminėti svarbių Lietuvai ir bendruomenei datų. Šiemet ypač gražiai buvo paminėti Motinos diena. Rasa Unt pasakojo apie sviesaus atminimo, jau Anapilin išėjusį, tautietį, bendruomenės narį Kazimierą Trušauską. Buvęs Lietuvos kariuomenės kariuomenės, gimė 1912 m. Rygoje. 1940 m. ištremtas į Sibirą, kur iškentėjo 18 metų. Ten apsidė su este Inna Kivisepp, su kuria jau Estijos žemėje augino vaikus, geles, sodus. Palaidotas mažo Tiuri miestelio kapinėse. Bendruomenės nariams kilo mintis ant jo kapo pastatyti paminklą — kryžių iš lietuviško ažuolo. Rasa kreipėsi į mus padėti įgyvendinti šią gražią idėją. Mes sutarėme, kad parpinime ažuolą ir surasime liaudies meistrą.

Kęstutis Vaiciūnas domisi Rytų Lietuva. Jam nesuprantama, kodėl Respublikos vyriausybė skiria nepakankamai lėšų naujų mokyklų valstybine kalba steigimui Vilnijos krašte. Vilniaus ir Salcininkų rajonų savivaldybės kartu su visuomene turi lankščiau spręsti bendrus Lietuvos valstybingumo įtvirtinimo klausimus.

Klemensas Tamošiūnas kalbėjo, kad išeivijos jaunimas pamažol tolsta nuo lietuviybės, ypač tie, kurie nebeišmoko kalbos — tautiško pagrindo. Svečias mano, kad, stabdant nutautimą, reikia padėti kitiems, aktyviau bendradarbiauti, burtis į draugijas, klubus. Gyvenant svetimoje krašte, būtina perimti gražias tėvų tradicijas bei to krašto papročius. Nepakanka būti geru išeivijos lietuviu, bet reikia būti ir geru to krašto piliečiu. Liūdna, kad šiuolaikiniai jauni išeiviai iš Lietuvos neretai padaro gėdą pokario išeivijai, kuri sveltinaučių buvo didžiai gerbiama už jos darbštumą, sąžiningumą, duoto žodžio laikymąsi, savo tautiškų tradicijų tęsimą.

Veronika Barckutė supažindino su Sankt Peterburgo LB veikla, pageidavo artimesnio kultūrinio bendradarbiavimo su tėvynėje gyvenančiais tautiečiais. Labai gerą įspūdį paliko pagražėjęs Vilniaus ir nuostabi Pasaulio lietuvių dainų šventė.

Jovitos Budzinauskienės manymu, Pasaulio lietuvių dainų šventė visiems išeiviams atgaivino lietuvišką dvasią. Širdis džiaugėsi, matant jaunimo švintinius veidus, lyjant šaltam lietuvi. Tai mūsų graži tautos ateities vizija. Sugrįžus į namus, bus apie ką papasakoti savo tautiečiams. Su latviais esame artimiausi kaimynai ir kraujo broliai, todėl organizuokime bendrus renginius, padėkime vieni kitiems kurti darnesnę Baltijos kraštų šeimą.

Andrius Šmitas, Vasario 16-osios gimnazijos Vokietijoje direktorius, Vokietijos LB tarybos narys, informavo, kad gimnazijos išlaikymui kyla finansinės problemos. Iki šiol gimnazijai du trečdalius lėšų skyrė Vokietijos valdžia, o trečdali patys lietuviai surinkdavo iš aukų. Girdėti pasakymų, kad nuo 1999 m. gruodžio mėn. Vokietija jau nebefinansuos šios mokslo įstaigos. Tai būtų skaudus smūgis LB. Šią problemą turime spręsti tarpautiniu lygiu.

Gabrielius Žemkalnis domėjosi, kaip draugija reaguoja ir kuo ji gali paveikti Lietuvos nihilistinę žiniasklaidą. Gabrielius Žemkalnis stebina, kad žmonės tiki ja. Nemaža vietos diskusijose buvo skirta tautiško ir patriotinio ugdymo klausimams. Jie nepuoliarūs jaunimo tarpe. Apie patriotinio ugdymo kariuomenėje įdomiai kalbėjo Motorizuotos pėstininkų brigados „Geležinis vilkas“ vadas plk. Vytautas Žukas. Diskusijose kalbėjusiųjų nuomone, šiais fundamentaliais klausimais turėtų susidomėti vyriausybė.

Diskusijose dalyvavo draugijos garbės pirmininkas mons. Kazimieras Vasiliauskas, Seimo narė Sofija Daubaraitė, draugijos pirmininko pavaduotoja prof. etnologė Angelė Vyšniauskaitė, Lietuvių etninės kultūros draugijos pirmininkas Rimantas Klimas ir kt.

Svečius supažindinome su draugijos veikla, jos renginiais, skirtais Lietuvos Nepriklausomybės 80-mečiui atminti. Kartu pasidžiaugėme atbūdančiu visuomenės poreikiu puošti savo kraštą želdiniais, tvarkyti ir prižiūrėti apleistas kultūros bei gamtos paminklų vietas. Svečiams parodėme filmą apie medelių sodinimo šventes, aplinkos tvarkymo talkas, vykusias balandžio mėnesį, ir apie baigiamąjį darbą akordą — ažuolą, skirtą Lietuvos Nepriklausomybės 80-mečiui atminti, sodinimą Vilniuje, kuriame dalyvavo Respublikos prezidentas Valdas Adamkus, Seimo pirmininkas prof. Vytautas Landsbergis, vyriausybės vadovas Gediminas Vagnorius.

Pasikeista adresais, telefonais. Susitarta palaikyti glaudesnius ryšius, keistis informacija.

Juozas Dingelis
Lietuvai pagrazinti draugijos centro valdybos pirmininkas

Nuotr. Viktoro Kučo

TARP MŪSŲ KALBANT

ILGARAGIAI ŠEŠIAKOJAI VABALAI

Čikagiečiai nelabai rodė dėmesio į New Yorke (Brooklyne ir kitur) pasirodžiusius ilgaračius šešiakojus vabalus. Tėnai manyti, kad kitų vietovių gyventojai, dabar nesirūpina Čikagoje atsiradusiais tos pačios rūšies, ir, atrodo, tos pačios kilmės gyvūnais. Gal, sakau, kiti net nežino, kad tie vabalai rimtai kėsina į Čikagos žaliuojančius medžius. Neseniai jų pastebėta net prietaisų kieme medžiuose.

Šie vabalai veisiasi Kinijoje. Jų yra ir kitose Azijos vietovėse, o taip pat ir kai kuriose Pietų Europos valstybėse. Patelės deda kiaušinėlius medžiuose „išgręžtose“ skylutėse. Iš kiaušinėlių išsivysto vikšrai, o iš jų — vabalai. Orui atsilus, paaugę vabalai pasirodo medžio paviršiuje. Vabalų vikšrai minta mediena. Suaugę vabalai yra maždaug pusantro colio ilgio. Spalva — blizgianti juoda, išmarginta baltais taškėliais. Spėjama, kad vabalai vikšrų pavaldai atkeliavo iš Kinijos medinėse metalo dirbinių dėžėse.

Pirmiausia vabalai pasirodė Ravenswoodo apylinkėje, o vėliau ir kitose vietose. Kadangi jie nepasizymė didesniu judrumu, todėl nemanoma, jog iš vienos vietos būtų nusikėlę į kitą. Veikiausiai, jie yra ir tokiu būdu atkeliavę tiesiai iš Kinijos. New Yorke nepaprastai sveciams sveciams grietėtos priemonės: nukirsta ir sudeginta apie 2,500 medžių. Atrodo, kad tokių pat priemonių teks imtis ir Čikagoje. JAV entomologai, bendraudami su kiniečiais, ieško naujų naikavimo būdų. Viena Čikagos laikraščio laisvųjų skyrių buvo parašyta: „Mes didžiuojamės skrydžių mėnulių. Nejaugi dabar nebesugebėsime pastoti kelio kinietiškiems vabalams?“

Čikagos žiniasklaidoje dažnai rašoma ir kalbama apie vabalų antplūdį. Nemaža dėmesio rodo miesto, valstijos ir net federalinės valdžios pareigūnai. Valdžios pareigūnai, draudžiama kapoti vabalų palieštų medžių šakas. Kolekcionieriams uždrausta savo rinkinius papildyti ilgaračiais vabalais. Beje, Čikagos Gamtos ir pramonės muziejuje yra įrengta vieta, kurioje vaizdžiai apibūdinamos šių vabalų savybės.

JAV yra daug kenksmingų užsienietiškos kilmės gyvūnų, o taip pat ir augalų. Jų naikinimas reikalauja didelių pastangų ir piniginių išlaidų. Metinės išlaidos siekia apie 122 milijardus dolerių. Šia proga negalima nutyliėti nepasakius, jog rugiai, kviečiai, sojos pu-

pelės, apelsinai ir daug kitų vaisių ir ši kraštas ne iš dangaus nukrito, bet buvo atvežti iš daugelio vietų ir čia prigijo.

Ilgaračių šešiakojų vabalų dar nėra lietuviškuoju Marquette Parku vadinamoje apylinkėje. Jų nėra ir lietuvių institucijų kiemuose augančiuose medžiuose. Tikriausiai jų nėra ir lietuvių jaunimo stovyklavietėse. Tai ko gi čia sukli galva? Vis tik, prisimins vieną vyresnio amžiaus tautietį, tebūna leista pasakyti, jog atsiradę vabalai, nors ir nereikia pasaulio pabaigos, tačiau nevalia sakyti, kad „čia ne mūsų kiaušė ir ne mūsų pupos“.

Vasarą medžiai teikia pavėsį, o žiemą užstoja vėją ir šalį. Medžiai puošia aplinką ir didina gyvenamojo namo vertę. Medžiai buvo, yra, ir tikriausiai bus, mūsų gyvenimo reikšminga ir vertinga dalis. Tai tokios tokeles Čikagoje.

Petras Petrutis

DAILININKO VAIDOTO ŽUKO TAPYBA PALANGOJE

Ši kartą „Draugo“ skaitytojus noriu supažindinti su dailininko Vaidoto Žuko tapybos paroda Palangoje. Kaip tik pasitaikė proga dalyvauti šios parodos atidaryme birželio 30 d. Palangos miesto Viešojoje bibliotekoje. Paroda, pavadinta „Nuo egzistencializmo iki krikščionybės“, sutraukė didelį būrį meno mėgėjų, ne vien Palangoje, bet ir Telšiuose bei Kretingoje, kur ji anksčiau buvo eksponuota. Gal ne visiems žinoma, kas yra Vaidotas Žukas. Tai tas pats asmuo, kuris daugeliui pažįstamas kaip visuomenininkas, net bandęs tapti prezidentiniu kandidatu, žurnalistas, radijo laidos „Mažoji studija“ vedėjas (šioje programoje V. Žukas aktyviai propaguoja tradicines krikščioniškas tiesas).

Idomu tai, kad ir dailėje V. Žukas nenutolsta nuo klasiškinės tapybos tradicijų. Dailininkas dažnai renkasi tradicinį žanrą — natūrmortą su liturginių kūrinių ar daiktų motyvais. Jo kūriniams yra būdingas realizmas, susikauptas religiniam ar pasaulietiniam siužetui.

Palangoje matyta paroda apima dailininko kūrybos 1977-1980 metų laikotarpį, nors papildyta, nuo 1985 m. pradedusiu, V. Žuko „krikščioniškojo laikotarpio“ darbais.

Vaidotas Žukas (gimęs 1956 m.) dailės pasaulyje niekam nėra naujokas. Jis Lietuvoje ir užsienyje yra surengęs dvyliką asmeninių savo parodų.

Taip pat dalyvavęs bent poroje dešimčių grupinių parodų, jų tarpe — Sakralinio meno salone Paryžiuje, Helsinkio „D'Arte“ galerijoje ir kitur. Jo darbų įsigiję įvairūs privatūs kolekcionieriai visame pasaulyje, jo kūrinių randame ir Vilniaus bei Kauno muziejuose.

Dail. Vaidotas Žukas

Beje, šią parodą V. Žukas surengė Žemaitijai. Ji buvo skirta iš Žemaitijos kilusiam mokytojiui, filosofui Justinui Mikučiui (prieš 10 metų mirusiam) prisiminti.

Parodos atidarymo metu trumpai kalbėjo ir pats dailininkas su kuriuo buvo proga pratęsti pokalbį prie vaišių. Atidarymo metu buvo ir trumpa meninė dalis, gerai nuteikusi šio kurortinio miesto kultūrinių renginių lankytojus.

Edvardas Šulaitis

TRAKŲ ISTORIJOS MUZIEJUI — 50

1998 m. liepos 28 d. Trakų salos pilyje vyko Trakų istorijos muziejaus 50-mečio minėjimas. Programoje — Veliavos šventinimas, Tarpautinės ekslibrisų parodos atidarymas, Ekskursijos po muziejų ir Galvės ežerą, Tigro garso koncertas (solistai — Virgilijus Norika, Eduardas Kaniava, Vladimiras Prudnikovas, grojo Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras, dirigentas Gintaras Rinkevičius).

Trakų istorijos muziejus įkurtas 1948 m. liepos 28 d. Jo fondai pamažu plėtėsi, ir dabar muziejuje yra apie 80,000 eksponatų. Tai istorijos, archeologijos, etnografijos, o taip pat spaudos, pypkių, numizmatikos ir kitos kolekcijos, 18 monetų lobių. Muziejaus ekspozicija salos pilyje veikia nuo 1961 metų. 1977 m. birželio 28 d., atskirame, dar prieš Antrąjį pasaulinį karą karaimų pastatytame muziejaus pastate (Karaimų g. 22), atidaryta nauja Karaimų etnografinė paroda.

CLASSIFIED GUIDE

IVAIRŲS

ELEKTROS
[VEDIMAI — PATAISYMAI]
Turiu Čikagos miesto leidimą. Dirbu užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

AUTOMOBILIŲ, NAMŲ, SVEIKATOS, IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Aukšė
S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(773) 581-8654

TAISOME
SKALBIMO MAŠINAS,
ŠALDYTUVUS, ŠILDYMO
SISTEMAS, VIRYKLAS,
ORO VESINTUVUS.
H. DECKYS
TEL. 773-585-6624

DRUGAS
773-585-9500

NEKILNOJAMO TURTO

GREIT PARDUODA

RE/MAX
REALTORS
(773) 586-5959
(708) 425-7160

RIMAS L. STANKUS

• Greitas ir sąžiningas pataravimas
• Nuosavybių įkainavimas veltui
• Perkame ir parduodame namus
• Pensininkams nuolaida

Reikalinga moteris prižiūrėti vienerių metų mergaitę New York'o priemiestyje, tris dienas savaitėje. Dėl informacijos skambinti Silvijai: tel. (914) 834-5149. Kalbėti angliškai

Lietuvaitė iš Kanados atvyksta studijoms į Čikagą 3,5 mėnesio. Vietoj buto nuomos gali atlikti namų ruošos darbus ir gaminti valgi. Skambinti Elytei, tel. 403-252-1056.

KNYGA — GERIAUSIA DOVANA. MALONU DOVANOTI, SMAGU GAUTII

Kiekvieną ketvirtadienį Jums, „Draugo“ 4 psl., spausdiname trumpą ištrauką iš mūsų knygų katalogo. Įsigykite!

Autorius (v.pav.)	Pavadinimas	Kaina
1. Lietuvos tautinis akademis samboris	Korporacija Neo-Lithuania	\$30.00
2. Adolfas Venclouskas	Kovoje su mitžinu	\$5.00
3. V. Bagdanavičius, P. Jonikas, B. Kūčiūnas	Kovos metai dėl savosios spaudos	\$3.00
4. Pr. Razminas	Kražiai	\$5.00
5. A. Rinkūnas	Kregždutė III d.	\$3.00
6. A. Paskus	Krikščionis psichologinėje literatūroje	\$5.00
7. V. Vaitkaitis	Krikščioniškoji šeima	\$0.10
8. Stasys Gruodis	Krikščioniškosios dorovės mokslas	\$0.50
9. Jonas Gutauskas	Krikščionybė Lietuvoje	\$4.00
10. Klemensas Brentano	Kristaus kančia	\$3.00

Knygas užsisakyti galite tel. 773-585-9500, faksu 773-585-8284 arba paštu. Mūsų adresas:

„Draugas“ administracija, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629. Persiųtimo išlaidos vienai knygai — \$3.95, kiekviena papildomai pridėti \$0.95. Gyvenantiems IL valstijoje pridėti 8.75% „sales tax“.

„Draugo“ administracija

Mama pamiršo užprenumeruoti „Draugą“...

Ieškote našaus SERTIFIKATO?

Pasiteiraukite pas mus. Siūlome specialų šios vasaros sertifikatą!

5.65% APY*

Terminuotas indėlis 12 mėnesių

Kreipkitės į mus,
tel. 1-773-MIDLAND
(643-5263)

Patarnaujame, kaip bankas turi patarnauti

Midland Federal
Savings and Loan Association

8929 S. Harlem Ave., Bridgeview 60455 • (708) 598-9400
4040 S. Archer Ave., Chicago 60632 • (773) 254-4470
2657 W. 69th St., Chicago 60629 • (773) 925-7400

www.midlandfederal.com

FDIC Insured

*APY (Annual Percentage Yield) for this 12 month CD is compounded daily and paid monthly. Penalty for early withdrawal. Rate subject to change without notice.

PAŽYMĖTOS BRIGADOS GEN. ANTANO GUSTAIČIO 100-OSIOS METINĖS

Brigados generolas, Vytio kryžiaus ordino kavaliereus, žymus lėktuvų konstruktorius, Lietuvos karinės aviacijos ir aviacijos pramonės pradininkas bei vadovas, savanoris, karo lakūnas, Vytauto Didžiojo universiteto bei karo mokyklos dėstytojas, pirmasis Lietuvos šachmatų čempionas, sporto propagatorius, poliglota, Garbės šaulys — taip galima būtų trumpai apibūdinti Antaną Gustaitį, kuriam šiemet kovo 26 d. sueitų 100 metų ir šiai sukakčiai paminėti Lietuvoje jau vyko daug renginių, kurie tęsis iki vasaros.

Renginių ciklas, skirtas brigados generolo A. Gustaičio 100-osioms metinėms pažymėti, prasidėjo kovo 20 d., kuomet Vytauto Didžiojo karo muziejuje buvo atidaryta paroda „Brigados generolui A. Gustaičiui — 100“. Į parodą atidarymą susirinko karinių oro pajėgų vadovybė, aviacijos veteranai, istorikai, aviatoriai, miesto visuomenės atstovai.

Parodos rengėja muziejininkė D. Naujalienė gausiai susirinkusiems teigė, kad buvo sunkoka sudaryti ekspoziciją, kadangi Lietuvoje nėra daug išlikusių eksponatų, susijusių su brigados generolu A. Gustaičiu. Tačiau visgi parodoje yra keli labai vertingi eksponatai, iš kurių didžiausią vertę turintis — 1925 m. A. Gustaičio sukurtas originalus medžio ir metalo konstrukcijos monoplanas ANBO-I. Beje, aviacijos istorikų teigimu ANBO pavadinimas iššifruojamas „Antanas nori būti ore“.

Aviacijos istorikas J. Balčiūnas parodos atidarymo dalyviams kalbėjo apie brigados generolo A. Gustaičio indėlį kuriant Lietuvoje aviacijos pramonę, jo konstruktoriaus fenomeną ir jo sukonstruotus lėktuvus ANBO, kurių ANBO-VIII buvo skaitomas vienu geriausių tokio tipo lėktuvų pasaulyje. J. Balčiūnas paminėjo ir 1934 m. birželio 25 — liepos 19 d. jo vadovaujamą ANBO-IV lėktuvų grandies skrydį aplink Europą, nuskrendant apie 10 tūkstančių kilometrų. Tuomet bebaimius lietuvių lakūnus sveikino Europos valstybių karaliai, prezidentai, ministrai pirmininkai, kariuomenės vadai... Tuomet, dar būdamas pulkininku, A. Gustaitis ir kiti skrydžio dalyviai buvo apdovanoti daugelio valstybių aukštais apdovanojimais. Šis skrydis sulaukė pasaulio aviacijos specialistų pripažinimo ir apie tai buvo rašoma pasaulinės spaudos puslapiuose.

Aviacijos entuziastas J. Monkevičius papasakojo kaip 1970 m. muziejaus fonduose buvo surastos ANBO-I detalės ir jam teko dalyvauti šias detales montuojant. Tada buvo minčių monoplaną aviacijos gamykloje kapitališkai sure-

montuoti ir pakelti jį į orą. Deja, bet ši mintis nebuvo įgyvendinta.

Lietuvos karinių oro pajėgų vado pirmasis pavaduotojas pulkininkas S. Murza pabrėžė brigados generolo A. Gustaičio indėlį karo aviacijos srityje, jo talentą vadovaujant karo aviacijai, palikimą šių dienų karo aviacijai ir karinių oro pajėgų karininkams.

Po oficialiosios dalies parodos atidarymo dalyviai susipažino su parodoje eksponuojamais eksponatais.

Kovo 21 d. gausios aviacijos entuziastų ir KOP karininkų būrys susirinko Kauno aviacijos gamykloje, kur atvyko Kauno apskrities viršininkas K. Starkevičius bei Kauno miesto mero pirmasis pavaduotojas A. A. Balutis. Iškilmingą renginį pradėjęs Kauno aviacijos gamyklos direktorius G. Nekrašius pastebėjo, kad Lietuvos aviacija yra mylima bei gerbiama ir tai galima spręsti iš susirinkusio gausaus garbingų svečių būrio. Jis minėjo, kad dabartinėje Kauno aviacijos gamyklos teritorijoje buvusiose dirbtuvėse, vadovaujant A. Gustaičiui, buvo konstruojami ir gaminami lietuviški kariniai lėktuvai ANBO, kurių lengvasis bombonešis ANBO-VIII, buvo jo kūrybos viršūnė.

Aviacijos istorikas, konstruktorius ir aviacijos muziejaus direktorius A. Gamziukas susirinkusiems nusiėmė apie A. Gustaičio moralinės atsakomybės jausmą. Visus sukonstruotus lėktuvus pirmiausia išbandydavo pats, kad nestumtų į pavojų kitus lakūnus. Prieš kiekvieną tokį skrydį asmeniškai patikrindavo lėktuvo techninę būklę. Del šių savybių ir draugiškumo lakūnams ir techniniams darbuotojams buvo mėgiamas aviatorių tarpe.

„Ši Aleksote esanti istorinė vieta, kur pradėjo kurtis mūsų karinė aviacija, vėl atgimsta ir galime tuo didžiuotis — kalbėjo Kauno apskrities viršininkas K. Starkevičius. — Čia veikla ir garbingas aviacijos tradicijas tęsia lietuviškos aviacijos įmonės, kurių darba puikiai vertina tiek rytų, tiek vakarų aviatoriai“.

Vėliau minėjime kalbėjo aviacijos veteranas ir istorikas J. Balčiūnas ir LAL lakūnas, lietuviško malūnsparnio konstruktorius V. Radavičius. Su džiaugsmu buvo išklausytas pranešimas apie LAL vadovybės sprendimą pavadinti brigados generolo A. Gustaičio vardu „Boingą“, kurį netrukus ruošiasi įsigyti Lietuvos avialinijos.

Po pasisakiusių Lietuvos karinių oro pajėgų vadas pulkininkas Z. Vegelevičius atidengė atminimo lentą, kuri nuo šiol visiems skelbs, kad čia kūrė ir lėktuvus konstravo Lietuvos karo aviacijos viršininkas, brigados generolas

Antanas Gustaitis.

Po oficialiosios dalies minėjimo dalyviai buvo pakviesti apžiūrėti teritorijoje veikiančią Aviacijos gamyklos ir sraigtasparnių remonto ir modernizavimo įmonės „Helisonta“ cechą.

Kovo 22 d. Lietuvos karinių oro pajėgų vadovybės iniciatyva Kauno Karininkų Ramovėje buvo organizuotas iškilmingas minėjimas brigados generolo A. Gustaičio 100-osioms metinėms paminėti.

Minėjimą pradėjęs krašto apsaugos viceministras E. Simanaitis pasisakyme trumpai apibūdino brigados generolo A. Gustaičio talentą kaip karinių oro pajėgų viršininko, karininko ir kovinių lėktuvų konstruktoriaus. Lietuvai reikia išugdyti kuo daugiau tokių vadų kaip brigados generolas A. Gustaitis, nuo ko stiprės Lietuvos ginkluotosios pajėgos ir mūsų valstybės saugumas.

KOP vadas pulkininkas Z. Vegelevičius ir istorikas J. Balčiūnas susirinkusiems papasakojo apie įdomesnius ir mažiau girdėtus A. Gustaičio gyvenimo ir veiklos faktus. Po oficialiosios dalies karinius ir aranzuotus lietuvių liaudies bei kompozitorių melodijas grojo jungtinis karinių oro pajėgų ir Kauno Vytauto Didžiojo atskirosios jėgų bataliono pučiamųjų instrumentų orkestras. Pasibaigus koncertui, susirinkusieji nesiskyrė — karinių oro pajėgų vadovybė ir Karininkų Ramovės šeimininkai jie buvo pavašinti alumi, lietuvišku sūriui, pakępta duona ir kitais skanėstais.

Vieną svarbiausių akcentų, pažymint brigados generolo A. Gustaičio jubiliejų, buvo kovo 26 d. organizuotos iškilmės Vilniaus Gedimino technikos universiteto Aviacijos institute, kuriam universiteto rektoriatu sprendimu buvo suteiktas A. Gustaičio vardas. Memorialinę lentą, skelbiančią apie A. Gustaičio vardo suteikimą minėto universiteto Aviacijos institutui, atidengė karo aviacijos veteranas V. Ašmenskas. Tuo patiu buvo perskaityti A. Gustaičio žmonos B. Gustaitienės ir, į visuomeninę organizaciją susibūrusių, A. Gustaičio bendražygių — tarpukario Lietuvos lakūnų sveikinimo laiškus iš JAV. Iškilmėse Vilniaus Gedimino technikos universiteto Aviacijos institute dalyvavo krašto apsaugos viceministras E. Simanaitis, kariuomenės vadas generolas leitenantas J. Andriškevičius, KOP vadas pulkininkas Z. Vegelevičius, universiteto darbuotojai, studentai, aviatoriai, karininkai ir miesto gyventojai.

Netrukus Lietuvos Mokslo akademijoje prasidėjo jubiliejus — moksline konferencija, skirta A. Gustaičio jubiliejui paminėti. Konferencijoje buvo skaitomi pranešimai apie ANBO lėktuvų kūrėjo, mokslininko, tolimųjų skrydžių lakūno generolo A. Gustaičio vaidmenį Lietuvos aviacijai, jo idėjų įgyvendinimą šių dienų karo aviacijoje ir ruošiant

aukštos kvalifikacijos aviacijos specialistus. Konferencijos metu veikė A. Gustaičiui skirta paroda.

Kovo 26 d. Lietuvos paštas apyvartan išleido dviejų pašto ženklų seriją, Kauno Centrinis paštas šią dieną visa korespondencija buvo antspauduojama specialiu antspaudu, Marijampolėje vyko Lietuvos atvirosios komandinės greitųjų šachmatų pirmenybės A. Gustaičio taurei laimėti, o vakare Lietuvos televizija Lietuvos gyventojams parodė specialiai sukurta dokumentinį filmą „ANBO“.

Kovo 28 d. A. Gustaičio jubiliejus buvo minimas jo gimtinėje. Marijampolės rajono Sasnavos bažnyčioje įvyko iškilmingos pamaldos už garbų žemietį. Pamaldų metu buvo pašventinta Lietuvos aeroklubo jaunųjų oreivų vėliava. Po pamaldų visi rinkosi į Sasnavos vidurinę mokyklą, kur įvyko A. Gustaičio iškilmingas šimtųjų metų minėjimas, kuriame buvo paminėti brigados generolo nuopelnai Lietuvai, gimtajam kraštui, prisiminimai dalijosi jo giminačiai, pristatytas per Lietuvos televiziją parodytas dokumentinis filmas apie A. Gustaitį. Minėjimo dalyviai turėjo progą apžiūrėti ir mokykloje veikiančią parodą, kurioje eksponuotos A. Gustaičio sukurto lėktuvų modelių kopijos. Vėliau minėjimo dalyviai aplankė A. Gustaičio gimtąjį kaimą Obelinę, kur A. Gustaičio sodybos vietą primena tik keletas medžių, paminklinis akmuo ir išlikę trobesių pamatai. Prieš kiek laiko buvo puoselėjama mintis atstatyti sodybą ir įrengti muziejų, tačiau buvo atsisakyta šios minties dėl lėšų stygiaus ir vietos valdžios biurokratizmo.

Gegužės 15-ąją nacionalinė „Lietuvos aviakompanija“ pasipildė dar vienu moderniu LAL spalvomis išdažytu „Boeing 737-300“ tipo lėktuvu. Naujasis laineris, kuris skraidina keleivius į didžiausios Europos aerouostus, pavadintas legendinio Lietuvos aviacijos konstruktoriaus, brigados generolo Antano Gustaičio vardu.

Birželio 20 d. Šiaulių Zoknių orouostu įvyko aviacijos šventė, skirta paminėti brigados generolo Antano Gustaičio 100-ąsias metines. Šventėje savo meistriskumą padangėje rodė ne tik Lietuvos sportininkai bei karo lakūnai, bet ir iš Vokietijos atvykę reaktiviniai lėktuvai „Tronado“ ir „F-14“ Vokietijos karinių oro pajėgų lakūnai-karininkai. Žinovus stebino ir Mažeikių klubo parašiutininkai. Padangę raižė jaunųjų aviatorių sportiniai modeliai, skraidė sklandytojai, tačiau labiausiai pasiskė jauniesiems žinovams, kuomet iš malūnsparnio ant oro uosto pakilimo tako pabiro tūkstantčiai pokelių kramtomos gumos. Iš Zoknių aerouosto žmonės skirstėsi pakilia nuotaika. Renginyje organizatoriams tikrai pavyko.

Nuo šiaulių neatsilikio ir kauniečiai. Birželio 21 d. Kauno Dariaus ir Girėno oro uoste įvyko jungtinė aviacijos šventė, skirta A. Gustaičio 100-osioms metinėms bei pirmojo šuolio su parašiu Lietuvoje 70-mečiui paminėti. Skaitytojams norisi priminti, kad 1928 metais karo lakūnas kapitonas V. Morkus pirmasis Lietuvoje atliko šuolį su parašiu.

Šventė prasidėjo aviacijos technikos apžūra. Į oro uostą susirinkę kauniečiai ir svečiai galėjo grožėtis sportiniais, kariniais, mokomaisiais lėktuvais ir sraigtasparniais. Netrukus jie pakilo į dangų ir susirinkusius džiugino įvairiomis, kilpomis, postkiais ir kitais skraidymo elementais. Su

A.A. DALIA R. MAURUKIENĖ

Gražiausiam metų laike, po sunkios ir ilgos ligos, 1998 m. gegužės 29 dieną, mirties angelas užpūtė gyvenimo žvakę ir išsivedė iš mūsų tarpo Dalia R. Maurukienę. Didelė spraga liko šeimoje ir St. Petersburgo lietuvių telkinyje — Dalia buvo darbinga, veikli ir labai dosni lietuviškiems reikalams. Tad nenuostabu, kad netektį pagerbti į gedulingas šv. Mišias susirinko gausus būrys draugų ir pažįstamų.

Dalia R. Kubertavičiūtė - Maurukienė, vienu metu Antaninos ir Petro Kubertavičių dukterė, gimė 1922 m. spalio 13 d. Kaune. 1940 m. baigusi Kauno „Aušros“ mergaičių gimnaziją, tuoj pat įstojo į Vilniaus humanitarinį fakultetą studijuoti vaidybą bei dramos meną. Šalia studijų, lankė prof. B. Sruogos teatro seminarą.

Užaugusi neeilinių aktorių šeimoje ir persisunkusi teatro dvasia, 1941 m. lengvai išlaikiusi konkursinius egzaminus buvo priimta į valstybinį Vilniaus dramos teatrą, kur puičiai atliko įvairius dramatinis vaidmenis.

Karo audrai siaučiant, 1944 m. pasitraukė į Vakarus, į Schwabisch Gmunde. Atsidūrusi Vokietijoje, neapleido aktorės talento, bet noriai vaidino stovyklose, o vėliau, išvykusi į Kanadą su deklamacijomis dalyvavo koncertuose bei

savo parodomąja programa pasirodė Lietuvos kariuomenės karininkai, iššokę parašiutais. Programoje buvo numatyta, kad iš dviejų lėktuvų „AN-26“ su parašiais iššoks 80 žmonių. Deja, rekordinis šuolis neįvyko, kadangi prieš renginį dėl blogo oro buvo nutarta šuolį atšaukti. Kaip ir tikėtasi labiausiai susirinkusius sužavėjo nusipelnusio lakūno Jurgio Kairio akrobatinis skrydis. Įdomu, jog trijų lėktuvų skrydyje „Sparnas prie sparno“ skrido ir Vilniaus miesto meras Rolandas Paksas. Taip pat susirinkę žiūrovai renginio metu galėjo įsigyti įvairių leidinių apie aviaciją, aplankyti Aviacijos muziejų, pasivažinti kavineje „Laiptai į dangų“.

Generolui A. Gustaičiui — 100* — su tokiais užrašais pasidabinęs šilutės aviacijos eskadrilės lėktuvas AN-2 birželio 23-osios rytą pakilo iš Pamaro krašto aerodromo. Eskadrilės lakūnai, krašto apsaugos savanoriai, šauliai ir du žurnalistai, vadovaujami eskadrilės vado majoro Alekso Karalavičiaus, 1000 kilometrų skrydį aplink Lietuvą skyrė brigados generolui A. Gustaičiui atminti. Tai bus savotiškas 1934 m. skrydžio, kuomet A. Gustaičiui vadovaujanti trys lėktuvai apskrido aplink Europą, paminėjimas. Kelionės metu buvo aplankyti daugelis Lietuvos miestų, S. Dariaus ir S. Girėno muziejus. Ekipažas pernakvojo A. Gustaičio tėviškoje Obelynėje. Skrydžio dalyviai, kurių buvo 14, su savimi buvo pasiėmę nedidelę parodėlę ir stendą su nuotraukomis. Susitikimuose su miestų ir rajonų krašto apsaugos savanoriais ir gyventojais jie papasakojo apie žymiausią Lietuvos aviatorių.

A. Gustaičiui skirti renginiai dar tęsis ir baigsis liepos mėnesį, kuomet gimtajame Obelynės kaime bus surengta aviacijos šventė. Brigados generolas Antanas Gustaitis visiemis laikams išliks garbingu pavyzdžiu daktarui, mokomiesiems lietuvių kariuomenės karininkams, aviacijos mylėtojams, ateities kartoms.

Dalia Kubertavičiūtė-Maurukienė

įvairiuose lietuviškų telkinių renginiuose.

1946 įstojo į Bonnos universitetą studijuoti anglų ir rusų kalbą bei literatūrą. Netrukus ištekėjo už Jono Mauruko ir, po poros metų, emigravo į Kanadą. Emigracijoje Maurukai

sunkiai vertėsi, tačiau, nugalėję visus sunkumus, 1956 m. persikėlė į JAV ir įsisteigė

savo laboratorijos bendrovę. Dalios gyvenimas nebuvo lengvas — auginti šeimą (dvi dukras ir sūnų) bei talkinti vyrui darbuose. Bet Dalia nesisukdė — su dideliu malonumu atliko savo pareigas pasigerėtinai.

Gyvenimui artėjant rudenio, nutarė poilsui persikelti į sauleitą Floridą. Tačiau neilgai džiaugėsi užtarnautomis poilsio dienomis — neišgydoma liga pakirto jos sveikatą ir po kelių metų, šeimos ir draugų globojama, amžiams užmerkė akis, dideliame skausme palikdama vyrą dr. Joną, dukras Dainą Ignatoniene, Aidą Gerbec, sūnų dr. Rimą, 8 vaikaičius ir daug draugų.

A. a. aktorės Dalios R. Kubertavičiūtės-Maurukienės urna saugoma „Woodlawn Garden“, St. Petersburg, FL, ir ilgainiui bus pervežta į Čikagą.

Išsekis ramybeje, miela tėvyne.

J. Gerdvilienė

• Žmogus — tragiškas medis. Jis laukia vaisių, dar negalėję visus sunkumus, 1956 m. persikėlė į JAV ir įsisteigė

Brangiai Motinai

A.†A.

FILOMENAI TARULIENEI

mirus, korporantei HALINAI BAGDONIENEI reiškiamė gilią užuojautą.

Korp! „Filiae Samogitiae“ korporantės Čikagoje

A.†A.

ALGIMANTUI MILAŠIUI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiamė jo žmonai MILITAI, sesutei RITAI ŠTUOPIENEI su šeima ir jos tėveliams ČERESKAMS.

Daugirdų šeima

A.†A.

ALGIMANTUI MILAŠIUI

mirus, netekties dienoje nuoširdžiai užjautiame žmoną MILITĄ MILAŠIENĘ ir kitus artimuosius.

Rūta ir Albertas Barškai
Nijolė ir Stasys Bikelčiai
Onutė ir Robertas Čepelės

Aldona ir Elegijus Kaminskai
Dana ir Feliksas Lukauskai
Rūta ir Jonas Spurgiai

VILNIUS

Vasaros pabaigos
(rugpjūtio mėn.)
nuolaida
Finnair linija

\$650 + mokesčiai

New York – Vilnius – New York

Nuolaidos galioja ir iš kitų JAV miestų.

VYTIS TRAVEL

40-24 - 235 St.

Douglaston NY 11363

Tel. 718-423-6161

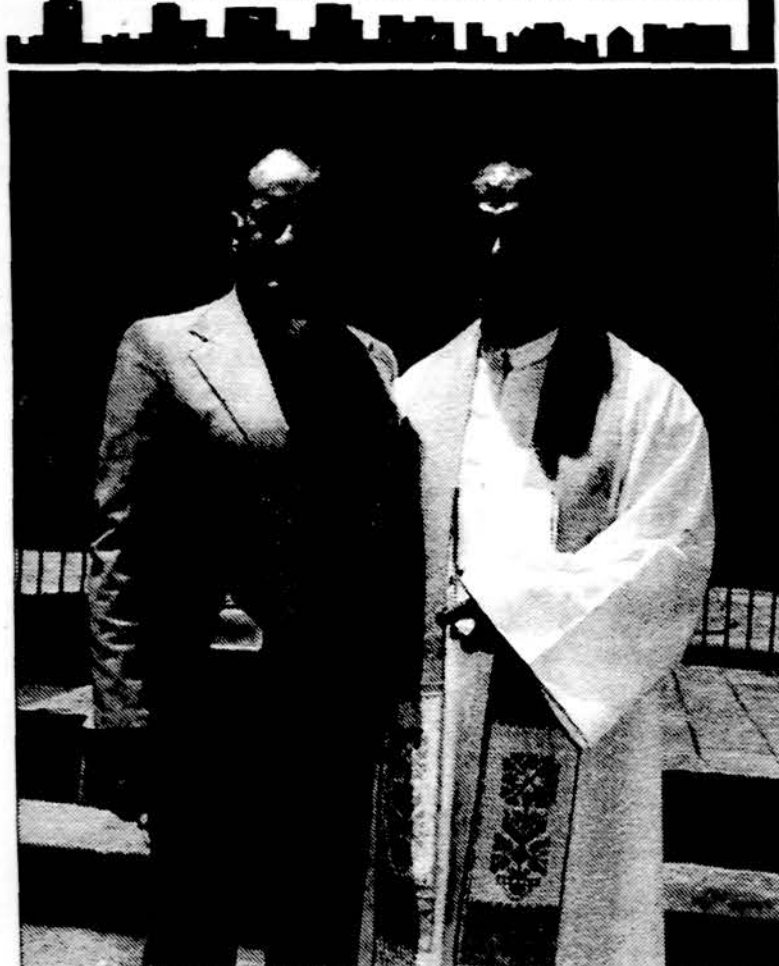
800-77-VYTIS

EMAIL VYTTTOURS@EARTHLINK.NET
WEB SITE: WWW.VYTTTOURS.COM

Koncertas Kauno Karininkų ramovėje, skirtas brigados generolo Antano Gustaičio 100-osioms metinėms. Nuotr. Jono Ivaskėvičiaus

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Vyskupas Hansas Dumpys (kairėje) ir Baltijos kraštų jezuitų provincijos las kun. Antanas Saulaitis, SJ, radę bendrą kalbą kun. Saulaitis išleistuvėse š.m. birželio 21 d. Čikagos Jaunimo centro sodelelyje.

Nuotr. Zigmo Degučio

CICEROJE SUIMTI ITARIAMIEJI ŽUDIKAI

Rugpjūčio 13 d. pasklido žinia, kad po beveik 20 metų buvo suimti 2 vyrai, kaltinami 1979 m. sausio 22 d. nužudę Cicero lietuvių telkinio viduryje buvusios „Barrel Inn“ užiegos savininką Emil Malattia. Tai atsitiko netoli Sv. Antano parapijos bažnyčios 50-je Avenue ir prie 14-tos gatvės buvusios „tavernos“ rūsyje, kur jos savininkas naktį ilsejos.

Tas atsitikimas tuomet gerokai sujaudino lietuvių ir kitautčius, bet vėliau buvo užmirštas, ypač, kuomet į šį rajoną atsikraustė daug naujų gyventojų. Ir „Barrel Inn“ jau seniai nėra, o vietoje jos — meksikiečių maisto parduotuvė.

Per televiziją ir spaudoje buvo paskelbtas nužudymo itariamųjų pavardės — tai Willis Mc Ewan, 41 m. amžiaus iš Des Plaines, IL, ir Robert Tamalunas, 36 metų iš Cicero (pastarasis yra lietuvis). Jiedu yra laikomi Cook County kaletime be teisės į paleidimą už užstatą.

Ši žinia pirmą kartą nukambejo NBC laidoje rugpjūčio 13 d., 6 val. vak. žiniose, kur buvo parodyta Cicero vaizdų ir trumpas pasikalbėjimas su ilgamečiu šios vietovės gyventoju žurn. Edvardu

Sulaiciu. Jis pasidžiaugė, kad pagaliau sučiupti kaltininkai.

E.S.

Šį sekmadienį, rugpjūčio 23 d., 12 val., vyks Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus piknikas, į kurį visus laivinkus maloniai kviečia Lithuanian Yacht Club of Lake Michigan. Plaukite ežerą iš Čikagos iki New Buffalo, MI (38 mylios), paskui apie 2 mylias į šiaurę iki Balzeko vasarvietės. Plažės bus iškeltos Lietuvos ir Amerikos vėliavos, tad lengvai rasite.

Lietuvių Bendruomenės veikėjas Juozas Gaila iš New Jersey valstijos, dalyvaus ateitininkų studijų dienose. Jo paskaita — „Mes — Lietuvoje ir išėjimoje“.

„Atsiveikimas su vasara“ — jau šį penktadienį, rugpjūčio 21 d., 7 val. vak., Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre. Bus kamerinės muzikos koncertas ir paroda, kurioje eksponuojami Donato Pečiūros darbai. Visi kviečiami.

Zarasikių klubo gegužinė sekmadienį, rugpjūčio 23 d. vyks Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės namuose. Pradžia 12 val. Visi kviečiami atsilankyti ir maloniai praleisti sekmadienio popietę su draugais ir pažįstamais.

IŠ ARTI IR TOLI

ATSTOVAS J. SHIMKUS PAKVIESTAS Į LIETUVĄ

Amerikos Baltų Laisvės Lyga praneša, kad Atstovų rūmų „Baltic Caucus“ (Baltų komiteto) kopirmininkas atstovas John Shimkus (respublikonas iš Illinois) yra pakviestas Lietuvos Respublikos Seimo pirm. V. Landsbergio atvykti į Lietuvą ir kalbėti Seimo sesijos atidaryme 1998 m. rugsėjo 10 d. Vilniuje.

Tokio pobūdžio pakvietimas nėra eilinis įvykis, nes paprastai kalbėti Seimo sesijos atidaryme yra rezervuojama tik tiktai valstybių galvoms — vadovams, tačiau atstovui Shimkui padaryta išimtis. Jis su entuziazmu sutiko šią žinią ir pradėjo pasiruošimo eigą, nukreipdamas — perduodamas pakvietimą Atstovų rūmų kopirmininkui Newt Gingrich ir daugumos vadovybei. Kvietimas atvykti ir kitas kopirmininkas.

Dennis Kucinich bei kiti „Baltic Caucus“ nariai.

„Baltic Caucus“ (Baltų komiteta) JAV Atstovų rūmuose suorganizavo Angelė Nelsienė, A.B.L.L. pavedimu, o, būdama šią vasarą Lietuvoje, susitiko su Lietuvos Respublikos vyriausybės nariais, taip pat su Užsienio reikalų ministru Algirdu Saudargu, Seimo pirm. V. Landsbergiu, prezidentu Valdu Adamkum ir juos informavo apie minėtą „Baltic Caucus“, jo veiklą bei planus, taip pat suorganizavo John Shimkaus pakvietimą.

Jie visi teigė, kad šis komitetas bus didelė pagalba Lietuvai, ypač siekiant NATO narystės, ir ragino visus lietuvius kreiptis į savo atstovą Kongrese, kad jie taptų „Baltic Caucus“ nariais.

A.N.

LIETUVOS STUDIJŲ SAMBŪRIS TASMANIJOS UNIVERSITETE

Pietiniame žemės pusrutulyje veikia tik vienas Lietuvos studijų židinys. Tai Lietuvos Studijų Sambūris tolimajame Tasmanijos universitete. Šiemet Sambūriui vadovauja III metų humanitarinių mokslų (B.A.) studentas Vincas Taškūnas.

Australijoje yra 37 universitetai, bet nei vienas jų neturi lituanistikos katedros. Nėra nei mažesnių skyrių, mokslinių grupių ar institutų, pašvęstų Lietuvos arba Baltijos valstybių studijoms.

Kad bent iš dalies užkūstų šitą spragą, 1987 metais privačiomis lėšomis įsteigta Lietuvos Studijų sambūris, sutrumpintai vadinamas LSS. Tasmanijos universitetas yra ketvirtas senum Australijoje. Sambūriui trūksta vietinio tautiečių užnugario, nes Tasmanijoje yra labai mažai lietuvių: per paskutinį gyventojų surašymą buvo užregistruota tik 40.

LSS neturi nuolatinių pajamų, bet vis tiek — kad ir sunkiomis sąlygomis — veikia jau dvyliką metų. LSS leidžia „Lithuanian Papers“. Tai vienintelis akademinis lietuvių žurnalas anglų kalba visame Pietiniame žemės pusrutulyje. Per pastaruosius 12 metų LSS spėjo išspausdinti per šimtą originalių mokslo darbų apie Lietuvą anglų kalba, tris knygas ir vienuolika žurnalo nu-

merių (po 80-96 psl.). LSS pasitangomis, Tasmanijos universitete jau užbaigtos 4 disertacijos apie Lietuvą ir lietuvių; dabar rašomos dar dvi.

LSS nariai — studentai garina Lietuvą Tasmanijos universitete, rašydami mokslo darbus lietuviškomis temomis ir sykiu sudomindami savo profesorius Lietuvai. Šie darbai pristatomi visiems universiteto studentams per pietų pertraukų paskaitas; jas ruošia LSS.

LSS veda lietuvių kalbos kursus Tasmanijos universitete. Šitie kursai studentams nieko nekainuoja. Kitur gyvenantiems LSS padeda mokytis lietuvių kalbos korespondencijos būdu.

LSS nariai stengiasi sujungti universitete dėstomus dalykus su lietuviškomis temomis. Pavyzdžiui, LSS pirmininkas Vincas Taškūnas pernai skaitė paskaitą AABS konferencijoje Adelaidėje apie lietuvių tautinę samonę modernių teorijų šviesoje. Čia jis Lietuvai pritaikė universitete nagrinėjamas teorijas. Vinco darbas susilaukė plataus susidomėjimo ir nelietuvių tarpe.

LSS pastangomis Tasmanijos universitetas pernai įvedė metinę stipendiją (Lithuanian Honours Scholarship) geriausiems ketvirtųjų metų studentui, rašančiam Honours lygio disertaciją apie Lietuvą arba lietuvius.

Šiemet AABS (Association for the Advancement of Baltic Studies) pakvietė LSS pirmininką Vincą Taškūną atvykti į XVI AABS konferenciją Bloomington, Indiana, JAV, birželio 19-21 d.; ir ten skaityti paskaitą apie „Rusifikaciją ir kaip Lietuvos Katalikų Bažnyčia jai priešinosi 1944-90 metais“. Tai pirmas kartas, kad studentas iš Australijos yra pakviestas su paskaita į AABS konferenciją JAV-se. LSS atstovo dalyvavimas būtų labai naudingas lietuvių iš visų pusių. Kadangi AABS konferencijos rengėjai kelionės išlaidų neapmoka, LSS dabar ieško kitų galimybių nusipirkti savo atstovą.

LSS (Lithuanian Studies Society at the University of Tasmania), Post Office Box 777, SANDY BAY Tasmania 7006 (Australia). Elektroninis adresas (e-mail): A.Taskunas@utas.edu.au

MARTYNO MAŽVYDO VEIKLA BUS PAGERBTA MASKVOJE

Lietuvos ambasada lapkritį

Antakalnio TB vaikų ligoninėje. Tai šie mažieji lietuviukai reikalingi specialių nuo tuberkuliozės vaistų, kuriuos į Lietuvą nuolat siunčia Lithuanian Mercy Lift. Kad galeėtų mažiesiems ligoniams padėti, rugsėjo 12 d. LML ruošia lešų telkimo pokylį Čikagos miesto centre, Chicago Cultural Center. Visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti.

Maskvoje surengs konferenciją, skirtą Lietuvos Atgimimo epochos švietėjo Martyno Mažvydo gyvenimui ir veiklai.

Lietuvos ambasados Maskvoje patarėjas kultūros klausimais Juozas Budraitis sakė, kad į konferenciją, kuri vyks lapkričio 18-20 d., pakviesta mokslininkų iš Rusijos — Maskvos, Kaliningrado (Karaliaučiaus), Pskovo, taip pat Austrijos, Baltarusijos, Didžiosios Britanijos, Izraelio, Lenkijos, Ukrainos, JAV, Prancūzijos, Čekijos ir Švedijos.

Konferenciją „Lietuvos švietėjas Martynas Mažvydas ir jo meto Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės knygų kultūra“ rengia Lietuvos ambasada drauge su didžiausiais Rusijos Mokslų akademijos humanitarinių institutais.

Konferencijoje dirbs trys grupės — „Martyno Mažvydo bei jo bendražygių gyvenimas ir veikla“, „Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės Renesanso epochos kultūra“ bei „Lituanistika ir lituanistiniai darbai dabartiniame pasaulyje“. (BNS)

Atsiųsta paminėti

NAUJAS FILOSOFIJOS LOBIS

Nauja „Logos žurnalo“ knyga (13 ir 14 nr.), panašiai kaip ankstesnės šio žurnalo knygos, yra filosofinis lobis. Vienas pirmųjų jos straipsnių yra apie būdingą šio šimtmečio filosofiją, pradėtą Husserlio. Verta pridėti, kad jo mokinė ir asistentė buvo Sv. Edita Stain, kuri, kaip žydė, buvo nacių nužudyta. Ji, ateidama, iš šios filosofijos, sugebėjo kritiškai vertinti Aristotelio filosofiją.

Vienas žurnalo autorių drįsta imtis nepopuliaraus uždavinio: vertinti viduramžių filosofiją ryšium su moderniu. Filosofija neišvengiamai susisieks su krikščioniška religija. Dėl to šio klausimo žurnale neven-

giama. Jis nesiriboja tomizmu, bet pamini ir karmelišką mistiką, būtent, šv. Joną nuo kryžiaus. Tačiau tomizmui šiame žurnale gerai atstovaujama, užsiimant klausimu: koks yra skirtumas tarp būties ir egzistencijos?

Žurnalo redakcija rado reikalo įimti Antrojo Vatikano Bažnyčios susirinkimo ištrauką, kuri pasako, kaip katalikiška galvosena žiūri į kitas religijas. Žurnalas domisi klausimu, kaip kalbėtis ir bendradarbiauti su kitomis religijomis bei kultūromis.

Tarpe modernių žurnale yra susidomėta ir kontroversišku filosofu. Jame Joyce, paimant iš jo labai sunkiai paskaitomos knygos apie Odiseją. Straipsnio vardas yra „Ulyssas“. Šis žurnalas turi kaitą ir iš žmogaus psichologijos, svarstydamas žmogaus vienišumo klausimą.

Filosofinė skaityba nėra lengvas dalykas. Jis reikalauja filosofinių terminų pasisavinimo. Tam tikslui ši knyga turi ir filosofinių terminų lietuvišką paaiškinimą.

Šis „Logos“ numeris turi nemažai iliustracijų, kurios turi taip pat savą kalbą. Knygos redaktorė yra Dalia Marija Stancienė, jos padėjėjas Gintautas Vyšniauskas, menininkė Audronė Martinaitytė.

V. Bgd.

Ona Račiūnienė, Chicago, IL, a.a. vyro Valentino Račiūno atminimui atsiuntė 400 dol. Draugo fondui prie ankstyvesnių 200 dol. įnašų. Labai dėkojame už stambią aukę Draugo fondui ir kartu Onai Račiūnienei reiškiamo nuoširdžią užuojautą dėl vyro mirties.

Dr. Justinas Dėdinas, Oakbrook Terrace, IL, parėmė Lietuvos partizanų fondą 200 dolerių. Jis yra ir į Draugo fondą jau įnešęs 600 dol., už tai Draugo fondas yra jam labai dėkingas.

Ilna Maziliauskienė, atvykstanti iš Montreal, Canada, praves diskusijas apie lietuvių reikšmę Santaros šviesos suvažiavime rugsėjo 10-13 d. Lemonte, Pasaulio lietuvių centre. Dalyvaus: V. Adomaitis, V. Aleksa, I. Jakimciūtė, D. Markelytė, I. Sabaliūnaitė, P. Slavenas, G. Vaisnys ir kiti.

Midland Federal Savings taupymo įstaiga, Bridgeview, IL, kartu su prenumeratorės mokesčiu atsiuntė 100 dol. auką.

Kun Rimo Gudelio susipažinimo su parapijiečiais pietūs sekmadienį, rugpjūčio 30 d., 2 val. p.p. vyks Švč. M. Marijos Gimimo parapijos salėje, Marquette Parke.

Kongreso atstovo John M. Shimkus pagerbimas „Bočių“ menėje, PLC Lemonte, 15 rugsėjo 27 d. nukeliamas į spalio 4 d. Pagerbimą 12:30 val. p.p. ruošia Illinois Lietuvių respublikonų lyga.

SKELBIMAI

• Namams pirkti paakolos duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuosimčiais. Kreipkitės į Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road. Tel. (773) 847-7747.

(sk.)

• A.a. Eugenijaus Vailo atminimui pagerbdama, Nemira Šumskienė, Chicago, IL, aukojo Lietuvos našlaičiams \$50. Reiškiamo užuojautą vėlionio artimiesiems, o aukotojai Lietuvos našlaičių vardu dėkojame! „Lietuvos Našlaičių globos“ komitetas, 2711 W. 71 St., Chicago IL 60629.

(sk.)

• A.a. Janinos Žyglėnės atminimui pagerbdami aukojo Lietuvos našlaičiams, Elena Novickienė, Westmont, IL — \$50, Ramunė Kubiliūtė, Evanston, IL, \$25. Reiškiamo užuojautą vėlionio artimiesiems, o aukotojams dėkojame. „Lietuvos Našlaičių globos“ komitetas, 2711 W. 71 St., Chicago IL 60629.

(sk.)

Smagu kai susirenka ilgiau nesimatę draugai. Iš k. Liudas Stankaitis, Robertas Blinstrubas, Linda Chiapetta, Gehrt, Ricardas Blinstrubas, Elyte Reklaityte-Sieczkowski, Vida Reklaityte-Skandalakis, Ricardas Chiapetta ir Povilas Reklaitis.

Per dail. Vaidoto Žuko parodos atidarymą Palangoje birželio 20 d. Svetias iš Čikagos (kairėje) žurn. Edvardas Šulaitis, dešinėje — buvęs cikagietis poetas Donius Remys.